

Aktuality Zväzu

Ročník XXVIII. ~ Číslo I
Marec 2019
ISSN 1338 – 7960

Ponuka rekreačných pobytov
v čase letných prázdnin 2019

12. ROČNÍK LYŽIARSKYCH PRETEKOV O POHÁR PREDSEDU
OZ PŠAV NA SLOVENSKU – ČÍTAJTE NA STRANÁCH 4 – 6

Príhovor predsedu

Vážené odborárky,
vážení odborári,

aktuálne zmeny v odmeňovaní zamestnancov školstva môžeme vnímať pozitívne. Vďaka nášmu úsiliu došlo k zvýšeniu tarifných plátov vo všetkých kategóriách zamestnancov školstva. Stretávame sa však aj s negatívnym javom zo strany niektorých zamestnávateľov a zriaďovateľov, ktorí bezdôvodne znižujú, respektíve odnímajú nadtarifnú zložku platu – osobný príplatok.

Niekoľkokrát sme upozornili zamestnávateľov aj zriaďovateľov, ktorí k takémuto kroku pristúpili, že na znižovanie osobných príplatkov nie je dôvod. Osobné príplatky sa majú predsa vyplácať na základe kritérií, ktoré majú byť súčasťou kolektívnej zmluvy alebo vnútorného mzdového predpisu. Oprávnený dôvod existuje jedine vtedy, ak dochádza k zmene kritérií na udeľovanie osobných príplatkov po prerokovaní so zástupcom zamestnancov a tým je príslušný odborový orgán. Vieme o konkrétnych prípadoch, ktoré riešime, a upozorňujeme na ne zástupcov ministerstva aj samosprávy.

Vládny návrh nového zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch sme pri rokovaní na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu SR niekoľkokrát pripomienkovali. Zákon sa momentálne nachádza v druhom čítaní v NR SR

(marec 2019). Okrem toho sme využili možnosť navrhnúť zmeny niektorých ustanovení tohto zákona aj formou poslaneckého návrhu. Naším cieľom je, aby pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci neboli ukrátení na svojom plate a nevznikli pre nich nevhodnejšie pracovné podmienky, ako majú v súčasnosti.

S ministerkou školstva intenzívne rokujeme aj o možnostiach zvýšenia tarifných plátov začínajúcich pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl od 1. septembra 2019. Dlhodobo upozorňujeme, že je nevyhnutné výrazne zvýšiť nástupný plat týchto zamestnancov, aby sa finančné ohodnotenie stalo motivujúcou zložkou na rozhodnutie mladých, šikovných absolventov pre prácu v školstve. Navrhovaná úprava tarifných tabuliek je nastavená tak, že nedôjde k znevýhodneniu ostatných zamestnancov.

Vedenie Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku naďalej vynakladá maximálne úsilie na dosiahnutie lepšieho ohodnotenia, sociálneho zabezpečenia a kvalitnejších pracovných podmienok pre svojich členov a ostatných zamestnancov školstva.

Ing. Pavel Ondek,
predseda OZ PŠaV
na Slovensku

Obsah

Z činnosti zväzu

Ciele a program OZ PŠaV na Slovensku na rok 2019	3
12. ročník lyžiarskych pretekov o Pohár predsedu OZ PŠaV na Slovensku	4

Z činnosti združení

Rokovanie Rady ZO OZ PŠaV na Slovensku okresov Martin a Turčianske Teplice	5
Konferencia vysokoškolského odborového zväzu v Prahe	8

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Činnosť odborovej kontroly v roku 2018	9
--	---

Zamestnanosť a platy v školstve

Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve v rokoch 2017 a 2018	10
Počet zamestnancov a priemerné platy v regionálnom školstve za rok 2018	11
Počet zamestnancov a priemerné mzdy na VVŠ za rok 2018	12
Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch na VVŠ za rok 2018	12
Počet zamestnancov a priemerné platy – priamo riadené organizácie	13

Zaujímavosti zo školstva

Moja biela vrana...	14
Záujemcov o slovensko-čínske štúdiá v Banskej Bystrici je čoraz viac	15

Nové právne predpisy

Prehľad zmien právnych predpisov účinných od 1. januára 2019	16
Príspevok na rekreáciu zamestnancov	18

Odborné recenzované príspevky

Pedagogika Márie Montessoriovej ako inšpiračný zdroj nových pohľadov na výchovu detí predškolského veku	19
---	----

Ponuka rekreačných pobytov

Rekreačné zariadenie Crocus v Kežmarských Žľaboch	23
Rekreačné zariadenie Čingov	24
Partnerské zariadenia s celoročnou prevádzkou	25
EXOD 2019	26

Deň učiteľov

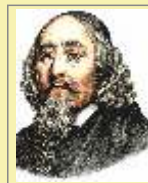
28. marec, deň narodenia Jana Amosa Komenského už niekoľko rokov slávime ako *Deň učiteľov*.

Pripomeňme si, že J. A. Komenský mal slovenských predkov a že znaky jeho pedagogického i spoločenského reformného odkazu možno nájsť v činnosti viacerých štúrovcov.

V prvej polovici 17. storočia bola v Levoči založená tlačiareň (Brewerova), v ktorej vychádzala väčšina domácej svetskej i náboženskej barokovej literatúry. Tu vyšlo prvý raz (1646, v latinčine) aj najchýrnejšie Komenského dielo *Orbis pictus* (Svet v obrazoch) – prvá učebnica jazykov na svete, ktorej integračnou súčasťou boli obrázky.

Jan Amos Komenský obsiahol vo svojich pedagogických dielach ucelený pohľad na systém vzdelávania a výchovy. Jeho pedagogika stojí na demokra-

„Jediným učiteľom, hodným tohto mena, je ten, ktorý vzbudzuje ducha slobodného premýšľania a rozvíja cit osobnej zodpovednosti.“
J. A. Komenský

tizme, odmietaní úzkeho praktikizmu, na neprihliadaní na majetnosť. V didaktike ako prvý uprednostňoval indukčný prístup, dôrazne žiadal uplatňovať motiváciu, aktivnosť, názornosť, systematickosť. Chcel, aby sa všetkému učilo príkladom, aby sa zohľadňovali vekové a individuálne odlišnosti. Navrhoval ustanoviť všeobecne povinnú školskú dochádzku a v nej spoločné školy pre chlapcov a dievčatá, bohatých aj chudobných. Uvažoval aj o telesných trestoch za hrubé prehršky proti dobrým mravom. Komenského didaktický systém stratil svoju hodnotu a aktuálnosť ani dnes. Jeho myšlienky sa môžu stať zdrojom poučenia, premýšľania, inšpirácie i pre súčasnú generáciu učiteľov.

Ciele a program

Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku na rok 2019

I. Základné zámery a miesto v spoločnosti

VII. zjazd zväzu schválil Ciele a program zväzu na roky 2016 – 2020.

V roku 2019 bude pre zväz prioritou:

- systematicky upevňovať pozíciu zväzu na všetkých úrovniach, s dôrazom na sociálny dialóg,
- stabilizovať počet členov zväzu,
- prostredníctvom projektov EÚ a iných fondov vzdelávať svojich členov a funkcionárov a zveľaďovať majetok zväzu,
- presadzovať zjednotenie financovania a riadenia všetkých zamestnancov školstva.

Na dosiahnutie týchto cieľov bude zväz najmä:

- rokovať so zástupcami štátnych orgánov a organizácií s cieľom presadiť požiadavky zväzu a v prípade neúspechu použiť aj krajné riešenia,
- stabilizovať počet členov zväzu s akcentom na získanie mladých zamestnancov do 35 rokov,
- podporovať činnosť komisie mladých a realizovať jej návrhy na zvýšenie počtu mladých členov zväzu,
- zapájať sa do projektov a uchádzať sa o získanie grantov z EÚ a iných fondov slúžiacich na vzdelávanie svojich členov a funkcionárov a zveľaďovanie majetku zväzu,
- naďalej intenzívne presadzovať realizáciu požiadaviek vyplývajúcich

z petície, najmä presun kompetencií z Ministerstva vnútra SR na Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

II. Pracovná, mzdová a sociálna oblasť

V tejto oblasti bude zväz najmä:

- presadzovať zvýšenie finančného ohodnotenia začínajúcich pedagogických a odborných zamestnancov,
- presadzovať financovanie príspevkov na rekreačné poukazy pre všetkých zamestnancov školstva prostredníctvom dotácie zo štátneho rozpočtu.

III. Podpora kvality a rozvoja výchovnovzdelávacieho procesu

V tejto oblasti bude zväz najmä:

- venovať pozornosť predškolskému vzdelávaniu, umeleckému školstvu, vzdelávaniu a výchove vo voľnom čase, s dôrazom na zmenu nariadenia vlády o rozsahu priamej vyučovacej a výchovnej činnosti,
- naďalej sa usilovať o zintenzívnenie a zvýšenie úrovne odborného vzdelávania najmä prostredníctvom ďalšieho vzdelávania,
- podporovať zmenu systému hodnotenia a financovania verejných vysokých škôl.

IV. Koordinácia pri presadzovaní

prijatých cieľov nanárodnej a medzinárodnej úrovni

V tejto oblasti bude zväz najmä:

- presadzovať svoje požiadavky prostredníctvom KOZ SR, Hospodárskej a sociálnej rady SR, kolektívneho vyjednávania, rokovaniami so štátnymi orgánmi, samosprávou, s profesijnými organizáciami a asociáciami vrátane uzatvárania dohôd o spolupráci,
- intenzívne spolupracovať s partnerskými organizáciami v rámci Medzinárodnej celosvetovej organizácie pre odborové zväzy učiteľov a nepedagogických zamestnancov (EI), Európskeho odborárskeho výboru pre vzdelávanie (ETUCE), Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) a s blízkymi partnerskými školskými odborovými zväzmi v zahraničí vrátane spoločných rokovaní a uzatvárania dohôd o spolupráci,
- prehlbovať spoluprácu so školskými odborovými zväzmi z krajín V4 a regiónu strednej a východnej Európy a podieľať sa na výmene informácií a spoločnom postupe pri presadzovaní svojich požiadaviek.

Záverečné ustanovenie

Ciele a program zväzu sú otvoreným dokumentom. Súčasťou hlavných cieľov zväzu sú rozpracované ciele a programy jednotlivých združení tak, aby korešpondovali s požiadavkami väčšiny členskej základne.

Priblížme si Komenského myšlienky aspoň stručným nazretím do jedného z jeho základných pedagogických diel. *Didaktika analytická* je dielo stručné, obsahujúce 187 zásad (axióm), každú krátko a výstižne objasnenú a zdôvodnenú. Zaujme prostým a zrozumiteľným jazykom, ukazuje, ako hlboké myšlienky možno vyjadriť vecne, stručne a jasne.

Ako príklad toho, čím nás *Didaktika analytická* zaujala, sme z nej podľa vydania v Státním nakladateľstve Praha (1947) vybrali nasledujúce ukážky.

Hneď na začiatku Komenský mieni: Správne vyučovať znamená spôsobovať, aby se žák učil *hbitě, s chutí a důkladně*. Pravím *hbitě*, to je jedinou nepřetržitou prací, bez jakékoli škodlivé časové ztráty; *s chutí*, aby se žák při postupu kteréhokoli studia od počátku až do konce necítil unaven tím, co má za sebou, nýbrž spíše rozvícen touhou po tom, co zbývá dokončit; *důkladně*, aby se učebnou látku naučil tak dokonale, aby jí dovedl pohotově použít. Špatně tedy vyučuje ten, kdo žáka přivádí k vědomostem výkladem *zdlouhavým, obtížným a neuceleným*.

Z Komenského citátov vyberáme:

- *Buď příjemný a milý v tváři, vřídny a zdvorilý v spůsoboch, přívětivý a pravdovravný ústami, vřúcny a úprimný srdcom. Miluj a milovaný budeš.*
- *Hľadajme spôsob, aby učitelia menej učili a žiaci viac pochopili.*
- *Učiteľ nech neučí toľko, koľko sám vie, ale toľko, koľko jeho žiak dokáže pochopiť.*
- *Ak niekde uvidíš veci lepšie, pravdivejšie a užitočnejšie, prečo by si ich rád nevymenil za svoje, ktoré nie sú také hodnotné?*

12. ročník lyžiarskych pretekov o Pohár predsedu OZ PŠaV na Slovensku

Od skorého rána v piatok 1. februára 2019 vívalo Ski Centrum Dolinky – Žiar pri Liptovskom Mikuláši lyžiarky a lyžiarov, snoubordistov, odborárky a odborárov z celého Slovenska. Oborári prichádzali na športové podujatie už **12. ročníka pretekov o Pohár predsedu OZ PŠaV na Slovensku.**

Príroda zasypaná bielym snehom, vonku príjemných 5 stupňov, občas pofukujúci ľadový vietor, poletujúci sniežik a chvíľami aj slniečko. To boli nádherné prírodné kulisy lyžiarskych pretekov v obrovskom slalome a snouborde. Ako vždy, aj tento rok vytvorila príroda pravú lyžiarsku scenériu. Účastníci svojou dobrou náladou, smiechom a radosťou zasa vytvorili úžasnú atmosféru kamarátstva a vzájomnej podpory, a to napriek rivalite, s ktorou sa zapojili do súťaženia.

Celý organizačný a realizačný tím pretekov pod vedením riaditeľa Mgr. Vlastimíra Trégera, predsedu ZO OZ PŠaV na Slovensku pri SOŠ elektrotechnickej v Liptovskom Hrádku, sekretárky pretekov Ing. Ivety Majerovej, predsedníčky Rady základných organizácií OZ PŠaV na Slovensku, Združenie stredného školstva v krajoch BB, TN, ZA, a hospodárky pretekov pani Márie Virgovičovej z OZ pracovníkov školstva a vedy na Slovensku urobili maximum pre to, aby sa pretekári a pozvaní hostia cítili výborne.

V doterajšej histórii pretekov sa na 12. ročník prihlásilo najviac účastníkov. A to 134 lyžiarov a snoubordistov zo 63 základných organizácií OZ PŠaV na Slovensku a 1 okresnej rady základných organizácií. Na štart napokon nastúpilo 7 snoubordistov a 115 lyžiarov. Ďalší 12 pôvodne nahlásení lyžiar

ospravedlnili z rôznych zdravotných či vážnych rodinných dôvodov. Súťažili ženy a muži – odborárky a odborári zo základných organizácií všetkých typov škôl a školských zariadení z celého Slovenska.

Ako povedal na slávnostnom vyhodnotení pretekov predseda zväzu Ing. Pavel Ondek, je výborné, že odborári vedia súťažiť a zároveň sú jeden priateľský tím. Ocenil víťazov v kategórii ženy a muži v 4 vekových kategóriách, prví traja najlepší snoubordisti a prvé tri víťazné družstvá. Ceny v tombole však získali všetci účastníci pretekov.

Predseda zväzu oznámil, že 13. ročník sa uskutoční 14. februára 2020, a pozval všetkých zúčastnených na toto úžasné podujatie.

Preteky prebiehali v úprimnej, priateľskej a športovej atmosfére v duchu fair-play. Podľa známeho Caesarovho výroku: Veni, vidi, niektorí aj vici.

V mene organizátorov ďakujeme všetkým účastníkom pretekov za korektnú a priateľskú atmosféru a zároveň blahoželáme prvým trom víťazným družstvám v zložení:

1. **ZO OZ PŠAV NA SLOVENSKU GYMNAZIUM J. CHALUPKU BREZNO** /Jaroslav Babic, Peter Kováčik/
2. **ZO OZ PŠAV NA SLOVENSKU GYMNAZIUM M. HATTALU TRSTENÁ** /Pavol Palčo, Boris Matušek/
3. **ZO OZ PŠAV NA SLOVENSKU ZÁKLADNÁ ŠKOLA ROŽŇAVA, ZLATÁ 2** /Stanislav Székely, Štefan Gerényi/

ODBORÁRI, NEVÁHAJTE. PRÍDTE O ROK AJ VY. JE LEPŠIE RAZ SKÚSIŤ, AKO VEĽAKRÁT POČUŤ!

Dalšie umiestnené družstvá sú:

- základné organizácie OZ PŠaV na Slovensku pri Obchodnej akadémii v Čadci, Reedukačnom centre Mlynky – Biele vody, Strednej zdravotníckej škole Banská Bystrica, Strednej odbornej škole elektrotechnickej v Liptovskom Hrádku, Základnej škole s materskou školou Plavnica, Základnej škole s materskou školou Úľany nad Žitavou, Základnej škole Z. Nejedlého Spišská Nová Ves, OZ PŠaV na Slovensku, Základnej škole Široké, Základnej škole Hul, Základnej škole Dr. Stodolu Liptovský Mikuláš a Slovenskej poľnohospodárskej univerzite Nitra.

Kompletné výsledkové listiny družstiev a jednotlivcov, ako aj fotogalériu možno nájsť na stránke www.ozpsav.sk v časti Aktuality.

Ing. Iveta Majerová,
sekretárka pretekov
Foto: Ing. Jozef Dámer,
archív OZ PŠaV na Slovensku

Niekoľko vyjadrení účastníkov pretekov

✓ Veľmi som spokojný s úrovňou organizácie, so samotným priebehom akcie aj so záujmom členov OZ, ktorý každý rok narastá. To len potvrdzuje fakt, že uvedenú akciu pripravujete na vysokej úrovni a svoju prácu odvádzate perfektne. Pánovi riaditeľovi pretekov, celému organizačnému a realizačnému tímu patrí veľké poďakovanie! Je to akcia hodná záštity pána predsedu Ondeka a podpory zo strany jeho podpredsedov. Prajem vám všetkým mnoho síl do organizovania ďalších ročníkov tejto mimoriadnej, športovo-spoločenskej udalosti.

*Mgr. Peter Benček,
predseda ZO OZPŠaV
pri SZŠI Levice*

✓ Ako každoročne aj v tomto roku som bol so všetkým nadmieru spokojný. Je to výborná akcia. Bolo by super, keby existovala aj nejaká podobná akcia (napr. turistická) v čase od mája do konca septembra.

*Mgr. Peter Borčín,
ZO OZ PŠaV OUI
Nová Ves nad Žitavou*

✓ Veľká vďaka pánovi Mgr. Vlastimírovi Trégerovi, riaditeľovi pretekov, a celému organizačnému výboru za takú profesionálne zvládnutú úroveň celých pretekov. Vďaka ich úsiliu preteky s viac ako sto pretekármi prebehli úplne organizovane, bez problémov

a zbytočných kolízií. Je úžasné stretnúť sa práve pri športe, zmerať si sily a zažiť súťaž profesionálnej úrovne na vlastnej koži. Sú to zážitky a emócie, ktoré sa dajú prežiť len pri športovom zápale. A športom uvoľnená dobrá nálada bola evidentná na všetkých účastníkoch. Už teraz sa teším na ďalšie ročníky. Je to veľmi živý odkaz aktivity našich odborov hodný rešpektu a obdivu. Prezентuje, že OZ PŠaV nie je len formálna organizácia, ale že je plná aktívnych, schopných členov a faní jej čím ďalej, tým viac kolegov. Azda len vylepšenie: Čo keby sme sa stretli aj v lete, pri nejakom turistickom výstupe?

*Mgr. Katarína Peková,
ZO OZ PŠaV pri ZŠ s MŠ Slanec*

✓ Dobrý deň! Možno už aj neskoro, ale predsa len, krátka reakcia na 12. ročník lyžiarskych pretekov.

Každoročne sa na túto akciu veľmi tešíme. Stretáme tu príjemných zanehtených ľudí, ktorí sa starajú o organizáciu pretekov, o dokonalý a bezpečný priebeh pretekov a v neposlednom rade o relax a zábavu pre prihlásených pretekárov. Dobré jedlo a pekné ubytovanie v lone čarokrásnej prírody len umocňuje zaujímavé zážitky z tejto nami obľúbenej súťažno-zábavnej akcie.

*Mgr. Viera Tischliarová,
ŠZŠ Brezno*

Rokovanie Rady ZO OZ PŠaV na Slovensku okresov Martin a Turčianske Teplice

Dňa 7. februára 2019 sa na svojom prvom tohtoročnom zasadnutí zúčastnila Rada ZO OZ PŠaV na Slovensku Martin a Turčianske Teplice. Na rokovaní sa zúčastnil predseda OZ PŠaV na Slovensku Ing. Pavel Ondek, novozvolený primátor mesta Vrútky Mgr. Branislav Zacharides, viceprimátorka mesta Martin MUDr. Mgr. Tatiana Červeňová a vedúca odboru služieb mesta Vrútky Ing. Mgr. Jana Rišianová. Zo zdravotných dôvodov sa ospravedlnil primátor mesta Turčianske Teplice Mgr. Igor Hus a pracovné povinnosti zabránili účasti primátora mesta Turany Ing. Dušana Novosedláka. Čestnými hosťami boli aj predsedníčka KR OZ PŠaV Žilina Mária Barančíková a bývalá predsedníčka OR OZ PŠaV Martin a Turčianske Teplice Mgr. Eva Straková.

V prvej časti rokovania sa účastníci venovali hodnoteniu činnosti a hospodárenia rady ZO v predchádzajúcom období a schváleniu plánu práce a rozpočtu na rok 2019. V diskusii sa účastníci zaoberali aktuálnymi problémami, ktoré ich trápia, ako aj výsledkami kolektívneho vyjednávania.

V druhej časti rokovania bol vyčlenený priestor na vystúpenie predsedu OZ PŠaV na Slovensku Ing. Pavla Ondeka a zástupcov zriaďovateľov – viceprimátorky mesta Martin MUDr. Mgr. Tatiany Červeňovej a primátora mesta Vrútky Mgr. Branislava Zacharidesa.

Ing. Pavol Ondek vo svojom vystúpení priblížil prítomným priebeh a výsledky kolektívneho vyjednávania, poskytol im aktuálne informácie z rokovaní o pripravovanom zákone o pedagogických a odborných zamestnancoch, informoval o zvyšovaní plátov pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov, ako aj rokovaní o úprave plátov a pracovných podmienok začínajúcich učiteľov a o Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa na roky 2019 – 2020. Venoval sa aj otázkam týkajúcim sa kreditového príplatku a ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov a návrhom jeho zmien. Viceprimátorka mesta Martin MUDr. Mgr. Tatiana Červeňová informovala prítomných o svojej vízii fungovania a riadenia škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Martin, vyjadrila prioritný záujem zriaďovateľa o podporu škôl a školských zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, zdôraznila potrebu väčšej samostatnosti a zodpovednosti vedenia jednotlivých škôl a školských zariadení, ako aj potrebu aktívnejšieho prístupu pri získavaní finančných zdrojov a zapájania do rôznych výziev a projektov. Pozitívne hodnotila aktívny prístup a úspechy OZ PŠaV pri zlepšovaní mzdového ohodnotenia zamest-

V diskusii sa prítomní venovali najmä problematike vzájomných vzťahov zástupcov OZ PŠaV a zriaďovateľa, obojstrannej spolupráci, potrebe vzájomnej výmeny informácií, vzájomných konzultácií v prípade problémov. Obe strany prejavili ochotu vzájomne spolupracovať a rozvíjať obojstranne korektné a prospešné vzťahy.

V závere sa predsedníčka rady PaedDr. Jana Skalická poďakovala pozvaným hosťom za podnetné informácie, prito-

nancov škôl a školských zariadení. Primátor mesta Vrútky Mgr. Branislav Zacharides sa vo svojom vystúpení venoval aktuálnym problémom škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vrútky, poukázal na aktuálny demografický vývoj a jeho prognózu v budúcnosti.

mným za účasť a zaželala všetkým veľa pracovných i osobných úspechov v tomto roku.

PaedDr. Jana Skalická, predsedníčka Rady ZO OZ PŠaV na Slovensku okresov Martin a Turčianske Teplice
Foto: Viera Tinajová

Konferencia vysokoškolského odborového zväzu v Prahe

Vedenie zväzu zastúpené Pavlom Ondekom, Miroslavom Habánom a Ivanom Šóšom sa v Prahe 12. februára 2019 zúčastnilo na konferencii českého Vysokoškolského odborového zväzu (VOS). Konferenciu viedol predseda VOS Mgr. Petr Baielr.

Počas rokovania vystúpil prezident Českej konferencie rektorov prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA, ktorý prítomných delegátov informoval o financovaní vysokých škôl v Českej republike. Okrem iného uviedol, že v porovnaní s rokom 2018 rozpočet vzrástol o 6,2 %, čo predstavuje nárast o 1,3 mld. CZK. Podľa schválenej metodiky štát decentralizuje poskytnutie dotácie, ktorá je určená na: a) výkon spoločenskej objednávky, b) vedu, riadenie ľudských zdrojov, kariérny rast, c) stratégiu koncepcie VŠ. V rámci inštitucionálnej a účelovej podpory dochádza v roku 2019 k zvýšeniu dotácie o 800 miliónov CZK, čím sa dosiahla celková suma 7,2 mld. CZK. Podotkol, že politickým cieľom je zvýšiť o 50 % finančné prostriedky do vysokoškolského školstva, čím sa zabezpečí nárast o viac ako 3,0 mld. CZK. Odborným cieľom je zvýšenie financovania vysokoškolského školstva z podielu HDP z úrovne 0,47 % v roku 2018 na 0,6 % a tým zvýšenie tarifných plátov učiteľov VŠ. V roku 2020 sa pripravuje nové komplexné hodnotenie univerzít, na základe ktorého budú univerzity financované do roku 2025.

Na českých vysokých školách sú zamestnanci ohodnotení mzdami podľa mzdového predpisu univerzity. Každá univerzita má svoj mzdový predpis zaregistrovaný na Ministerstve školstva, mládeže a telovýchovy ČR. Podľa jednotlivých taríf sa mzda profesora pohybuje od 22 000 CZK (minimálna platová tarifa) do 60 000 CZK (maximálna platová tarifa), pričom priemer je 30 200 CZK (min.) až 37 300 CZK (max.), docenta od 18 940 do 50 000 CZK (priemer 26 700 – 32 000 CZK), odborného asistenta s PhD. od 16 400 do 40 600 CZK (priemer 21 500 – 27 000 CZK), asistenta od 13 000 do 31 000 CZK (priemer 19 200 – 22 300 CZK), lektora od 13 000 do 31 000 CZK (priemer 18 600 – 21 600 CZK). Plat vedec-kých pracovníkov je od 13 000 do 60 000 CZK (priemer 20 000 – 35 900 CZK). Technicko-hospodárski pracov-

níci majú plat od 8 500 do 50 000 CZK (priemer 11 800 – 31 900 CZK).

Predseda Národného akreditačného úradu pre vysoké školstvo prof. Ing. Stanislav Labík, CSc., uviedol, že 16 verejných vysokých škôl podalo žiadosť o inštitucionálnu akreditáciu, 30 žiadostí o akreditáciu študijných programov, bola zrealizovaná tiež novelizácia vysokoškolského zákona, pričom sa predlžuje lehota platnosti súčasných programov aj na akademický rok 2019/2020. Viceprezidentka Českomoravskej konfederácie odborových zväzov (ČMKOS) Ing. Radka Sokolová predstavila projekt Odborová akadémia – vzdelávanie a propagácia odbo-

rov na VŠ s hlavnými témami: úloha odborov, sociálny dialóg, propagácia odborárskej činnosti. Predseda zväzu Ing. Ondek pozdravil delegátov. Vo svojom vystúpení sa sústredil na prezentáciu činnosti OZ PŠaV na Slovensku. Predseda Združenia VŠaPRO priblížil odborársku činnosť na slovenských verejných vysokých školách a priamo riadených organizáciách. Na konferencii bol prítomný aj predseda ČMOS PŠ Mgr. František Dobšík, ktorý pozdravil delegátov z radov vysokoškolských odborárov.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredseda zväzu
Foto: Mgr. Josef Lounek, PhD.

Činnosť odborovej kontroly v roku 2018

Bepečnosť a ochrana zdravia pri práci (ďalej len BOZP) sa stáva súčasťou každodenného života všetkých zamestnancov. Základným právom upraveným Ústavou Slovenskej republiky je aj právo zamestnanca na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky vrátane práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci. Spochiava vo vytváraní bezpečného pracovného prostredia a pracovných podmienok neohrozujúcich zdravie vhodnou organizáciou BOZP a prijímaním opatrení na predchádzanie úrazom.

Zákon o BOZP umožňuje organizáciám zastupujúcim záujmy zamestnancov vykonávať kontrolu zamestnávateľov pri plnení ich úloh v oblasti BOZP. Na tento účel im zákon umožňuje vytvoriť si vlastný systém kontroly.

Odborová kontrola nad BOZP má nezastupiteľné miesto pri ochrane zamestnancov v pracovnom procese a je stálou prioritou odborovej práce. Činnosť odborovej kontroly nad BOZP v roku 2018 vychádzala z plnenia úloh stanovených plánom kontrol a z požiadaviek ZO OZ PŠaV a rád ZO OZ PŠaV.

Činnosť zväzových inšpektorov práce v hodnotenom období bola sústredená na oblasť prevencie úrazov, metodickéj pomoci, a to najmä v oblasti pracovného prostredia, ktoré bolo mnohokrát najväčším problémom pri samotnom výkone odborovej kontroly. Pri opätovnej návšteve zamestnávateľa došlo k viditeľnému zlepšeniu pracovných podmienok a pracovného prostredia zamestnancov školstva. V oblasti vzdelávania členov nastalo mierne zlepšenie.

Zväzoví inšpektori v roku 2018 pri výkone vydali 67 opatrení a počas sa-

motnej kontroly upozornili na 152 nedostatkov, ktoré sa zvyčajne odstránili bezodkladne. Bolo vykonané vzdelávanie z oblasti BOZP pre 1 213 členov. Najčastejšími nedostatkami boli:

- nevykonávanie kontrolnej činnosti vedúcimi zamestnancami na úseku BOZP v súlade s § 9 zákona 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov,
- nevypracované analýzy rizík alebo neúplnosť analýzy rizík (chýbajúce profesie a riziká),
- chýbajúce bezpečné pracovné postupy,
- vo vnútorných prevádzkových predpisoch o BOZP nie je zapracovaná školská legislatíva,
- nevyzmenovanie zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť,
- nevzdelávanie zamestnancov pre BOZP zamestnávateľom,
- zamestnanci si hradili vstupné lekárske prehliadky vo vzťahu k práci,
- nezisťovanie faktorov pôsobiacich na zdravie zamestnanca v pracovnom procese,
- neurčovanie lehôt vykonávania lekárskeho prehliadok vo vzťahu k práci u jednotlivých zamestnávateľov,
- nevypracovanie vlastných zoznamov a chýbajúce aktualizovanie zoznamov pre poskytovanie OOPP na základe posúdenia rizika a hodnotenia nebezpečenstiev vyplývajúcich z pracovného procesu a pracovného prostredia,
- poskytovanie OOPP len niektorým profesiám,
- poskytovanie nevhodných OOPP (chýbajúce certifikáty OOPP),
- dlhodobé neposkytovanie OOPP pri profesiách, kde je to nutné vzhľadom na závažnosť vykonávanej profesie,
- chýbajúca kontrola používania OOPP,

- neposkytovaná údržba OOPP zamestnávateľom,
- nevyhovujúce osvetlenie v triedach, nevhodné tienidlá, chýbajúce kryty svetiel, zašpinené svetidlá,

- havarijný stav okien – uvoľnené okná, prehnité a poškodené rámy okien, popraskané alebo rozbité sklenené výplne v oknách,
- chýbajúce bezpečnostné označenie schodísk a vyvýšených plôch oproti podlahe,
- poškodené schodiská,
- odtrhnuté alebo poškodené gumové hrany schodov a nerovnosti podláh,
- poškodenie vonkajších komunikácií v objekte.

Toto boli najčastejšie sa vyskytujúce nedostatky, ktoré ZIBP (zväzoví inšpektori) zistili pri kontrolách.

Dovoľte mi v závere poďakovať sa v mene ZIBP za spoluprácu všetkým združeniam ZO PŠaV na Slovensku za spoluprácu v roku 2018. Avšak bezpečnosť práce zostáva aj naďalej jednou z priorit ZO PŠaV na Slovensku, a preto ZIBP budú pokračovať v plnení úloh aj v roku 2019. A to nielen v zmysle plánu kontrol, ale aj podľa požiadaviek združení OZPŠaV na Slovensku.

Ing. Vladimír Kmec,
zväzový inšpektor

So zármutkom pedagogickej verejnosti oznamujeme, že vo veku 81 rokov zomrel **Mgr. RNDr. Jozef Smida, PhD.** Mgr. RNDr. Jozef Smida, PhD., bol počas svojho aktívneho pracovného života dlhoročným a aktívnym členom ZO PŠaV na Slovensku a prispieval hodnotnými príspevkami do časopisu Aktuality zväzu i iných pedagogických časopisov. Dlhé roky pôsobil ako stredoškolský učiteľ matematiky, vychoval viacero generácií skvelých učiteľov, pôsobil ako námestník ŠPU a tiež na ÚIPŠ. Bol spoluautorom viacerých učebníc matematiky, autorom zbierok úloh z matematiky pre základné i stredné školy.

Češť jeho pamiatke!

Dopísaný bol príbeh jedného života, príbeh sa však nekončí, príbeh pokračuje v každom z nás. S hlbokým žiaľom oznamujeme, že 10. februára 2019 vo veku 75 rokov nás navždy opustil

Mgr. Jozef Činčura.

Mgr. Jozef Činčura bol aktívnym členom nášho odborového zväzu, dlhé roky pracoval ako predseda Rady ZO OZ PŠaV v Piešťanoch.

Češť jeho pamiatke!

S pietou

Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve v rokoch 2017 a 2018

zariadenie	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel
	2017	2018		2017	2018		2017	2018		2017	2018	
	pedagogickí	pedagogickí		odborní	odborní		rozdiel	rozdiel		rozdiel	rozdiel	
Základné školy	1 160,4	1 204,4	44,0	1 014,7	1 070,2	55,5	596,6	636,4	39,8	1 037,3	1 081,9	44,6
Gymnázia	1 169,5	1 222,4	52,9	950,1	1 039,4	89,3	620,1	659,4	39,3	1 050,8	1 102,1	51,3
SOŠ	1 159,7	1 213,3	53,6	958,9	1 006,2	47,3	675,9	719,4	43,5	1 029,6	1 079,8	50,2
Konzervatória	995,3	1 060,5	65,2	1 090,6	1 024,4	-66,2	708,1	762,8	54,7	943,7	1 007,2	63,5
SPV	894,2	915,3	21,1	0,0	0,0	0,0	523,1	595,0	71,9	809,5	858,6	49,1
Špeciálne školy	1 184,5	1 212,2	27,7	1 051,1	1 074,5	23,4	687,0	697,3	10,3	1 092,3	1 117,9	25,6
Materské školy	877,5	923,8	46,3	876,0	963,0	87,0	513,0	553,2	40,2	789,2	833,6	44,4
Špeciálne materské školy	1 004,7	1 039,6	34,9	1 372,6	980,7	-391,9	584,4	604,6	20,2	945,4	974,1	28,7
ZUŠ	974,3	1 027,4	53,1	0,0	0,0	0,0	671,5	715,0	43,5	932,6	984,3	51,7
Jazykové školy	1 174,1	1 261,5	87,4	0,0	0,0	0,0	646,6	704,2	57,6	998,6	1 075,3	76,7
ŠKD	811,5	853,5	42,0	839,1	826,1	-13,0	530,4	591,7	61,3	805,4	847,6	42,2
ŠKD pri SŠ	900,4	920,4	20,0	834,6	1 041,9	207,3	559,9	540,9	-19,0	894,7	910,3	15,6
CVČ	1 008,9	1 050,3	41,4	0,0	0,0	0,0	619,6	674,2	54,6	870,3	916,7	46,4
Školské internáty	1 037,3	1 090,8	53,5	1 261,4	1 341,9	80,5	595,0	635,2	40,2	823,5	867,4	43,9
Školské internáty pri SŠ	997,3	1 020,7	23,4	1 005,1	1 071,8	66,7	607,1	623,5	16,4	759,1	779,2	20,1
Diagnostické centrá	1 149,7	1 184,6	34,9	1 029,4	1 101,3	71,9	669,4	671,6	2,2	942,8	960,0	17,2
Reedukačné centrá	1 139,5	1 186,2	46,7	934,9	998,1	63,2	648,8	642,4	-6,4	867,9	886,2	18,3
Liečebno-vých.sanatóriá	1 075,1	1 086,1	11,0	1 042,7	1 156,6	113,9	653,5	677,2	23,7	847,4	869,5	22,1
Centrá pri PpPPP	576,1	0,00	-576,1	1 158,1	1 208,3	50,2	763,1	782,2	19,1	1 076,1	1 120,8	44,7
Centrá ŠpP	927,4	1 169,6	242,2	1 103,9	1 153,2	49,3	840,3	844,6	4,3	1 062,6	1 110,2	47,6
Školské stravovanie	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	555,1	594,9	39,8	555,1	594,9	39,8
Školy v prírode	1 600,5	1 621,8	21,3	0,0	0,0	0,0	641,1	667,4	26,3	756,0	779,0	23,0
Strediská služieb škole	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	870,9	961,7	90,8	870,9	961,7	90,8
Strediská odb.praxe	1 091,8	1 210,9	119,1	0,0	0,0	0,0	703,6	802,6	99,0	858,4	964,4	106,0
Školské hospodárstvo	2 056,2	2 073,3	17,1	0,0	0,0	0,0	808,4	780,6	-27,8	857,2	850,7	-6,5
Spolu	1 074,2	1 119,2	45,0	1 084,6	1 137,5	52,9	589,9	628,7	38,8	927,1	970,6	43,5
Školy	1 161,0	1 207,0	46,0	1 007,6	1 063,1	55,5	627,9	666,7	38,8	1 039,8	1 085,2	45,4
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ	898,4	944,0	45,6	1 117,6	1 172,6	55,0	559,7	598,6	38,8	761,5	804,8	43,3

Priemerná mzda v NH SR za rok 2018 je 1 013,00 €

Spracovala: Ing. Koperová; zdroj: CVTISR

Počet zamestnancov a priemerné mzdy v regionálnom školstve za rok 2018

zariadenie	PEPZ	z toho			z toho			priemerná mzda			
		pedag.	odborní	nepedag.	MP spolu	ped. a odb. zamest.	nepedag.	pedagogickí	odborní	nepedag.	Spolu
Základné školy	45 025	34 949	477	9 599	584 529 958	511 223 567	73 306 391	1 204,4	1 070,2	636,4	1 081,9
Gymnázia	7 519	5 891	32	1 596	99 439 711	86 811 705	12 628 006	1 222,4	1 039,4	659,4	1 102,1
SOŠ	18 044	13 137	53	4 854	233 809 585	191 905 287	41 904 298	1 213,3	1 006,2	719,4	1 079,8
Konzervatóriá	858	703	1	154	10 366 272	8 956 636	1 409 636	1 060,5	1 024,4	762,8	1 007,2
SPV	22	19	0	3	228 156	212 092	16 064	915,3	0,00	595,0	858,6
Špeciálne školy	5 891	4 787	34	1 070	79 032 467	70 078 576	8 953 891	1 212,2	1 074,5	697,3	1 117,9
Materské školy	21 976	16 584	38	5 354	219 825 099	184 282 937	35 542 162	923,8	963,0	553,2	833,6
Špeciálne materské školy	476	401	5	70	5 562 894	5 055 048	507 846	1 039,6	980,7	604,6	974,1
ZUŠ	6 065	5 226	0	839	71 635 316	64 436 269	7 199 047	1 027,4	0,0	715,0	984,3
Jazykové školy	191	126	0	65	2 462 522	1 913 267	549 255	1 261,5	0,0	704,2	1 075,3
ŠKD	5 097	4 979	4	114	51 845 783	51 036 306	809 477	853,5	826,1	591,7	847,6
ŠKD pri SŠ	523	508	0,5	14,5	5 708 579	5 614 468	94 111	920,4	1 041,9	540,9	910,3
CVČ	1 023	660	0	363	11 258 644	8 321 988	2 936 656	1 050,3	0,0	674,2	916,7
Školské internáty	1 408	716	1	691	14 652 066	9 384 819	5 267 247	1 090,8	1 341,9	635,2	867,4
Školské internáty pri SŠ	711	265	12	434	6 647 255	3 399 819	3 247 436	1 020,7	1 071,8	623,5	779,2
Diagnostické centrá	173	84	18	71	1 999 148	1 426 984	572 164	1 184,6	1 101,3	671,6	960,0
Reedukačné centrá	417	178	13	226	4 430 675	2 688 517	1 742 158	1 186,2	998,1	642,4	886,2
Liečebno-vých. sanatóriá	152	53	15	84	1 583 915	901 252	682 663	1 086,1	1 156,6	677,2	869,5
Centrá pri PpPPP	864	0	685	179	11 618 046	9 937 851	1 680 195	0,00	1 208,3	782,2	1 120,8
Centrá ŠpP	570	16	474	80	7 594 045	6 783 252	810 793	1 169,6	1 153,2	844,6	1 110,2
Školské stravovanie	13 586	0	0	13 586	96 996 603	0	96 996 603	0,00	0,00	594,9	594,9
Školy v prírode	75	8	0	67	698 104	161 527	536 577	1 621,8	0,00	667,4	779,0
Strediská služieb škole	91	0	0	91	1 049 983	0	1 049 983	0,00	0,00	961,7	961,7
Strediská odb. praxe	49	22	0	27	572 326	312 292	260 034	1 210,9	0,00	802,6	964,4
Školské hospodárstvo	41	2	0	39	415 088	49 758	365 330	2 073,3	0,00	780,6	850,7
Spolu	130 847	89 314	1 862,5	39 670,5	1 523 962 240	1 224 894 217	299 068 023	1 119,2	1 137,5	628,2	970,6
Školy								1 207,0	1 063,1	666,71	1 085,2
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ								944,0	1 172,6	598,55	804,8

Priemerná mzda v NH SR za rok 2018 je 1 013,00 €

Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Zdroj: CVTISR

Počet zamestnancov a priemerné mzdy (€) na verejných vysokých školách za rok 2018

Zariadenie	PEPZ	2018	2018	2017	rozdiel
		MP spolu	priemerný plat	priemerný plat	€
Vysokoškolské vzdelávanie	14 812,1	223 502 261	1 257,43	1 188,24	69,19
Výskum a vývoj	3 744,4	67 361 234	1 499,15	1 419,57	79,58
Študentské domovy	1 380,3	12 975 707	783,38	737,69	45,69
Študentské jedálne	374,1	3 456 717	770,00	734,32	35,68
Vysoká škola celkovo	20 492	311 155 197	1 265,35	1 196,50	68,85
Zamestnanci VŠ kategória – VŠ učitelia	9 526	182 456 917	1 596,14	1 513,59	82,55
Profesor	1 417,1	40 148 792	2 360,97	2 228,67	132,30
Docent	2 478	52 910 666	1 779,34	1 700,27	79,07
Odborný asistent	5 167,1	83 100 166	1 340,21	1 267,84	72,37
Asistent	265,9	3 764 388	1 179,76	1 086,30	93,46
Lektor	197,8	2 532 905	1 067,11	1 028,91	38,20
Zamestnanci VŠ kategória – výsk., umel. zam.	1 444,9	23 409 761	1 350,13	1 260,57	89,56
Zamestnanci VŠ – nepedagogickí zamestnanci	9 521,1	105 288 519	921,53	870,73	50,80
Odborní zamestnanci	2 110,3	24 643 327	973,13	919,48	53,65
Administratívni zamestnanci	3 198,1	45 137 789	1 176,16	1 118,26	57,90
Prevádzkoví zamestnanci	2 451	19 124 737	650,23	606,21	44,02
Zamestnanci študentských domovov	1 356,4	12 643 918	776,80	734,51	42,29
Zamestnanci študentských jedální	405,3	3 738 748	768,72	730,06	38,66

Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch (€) na verejných vysokých školách za rok 2018

Ukazovateľ	Merná jedn.	Skutočnosť k 31.12. 2017	Percentuálny podiel na MF	Skutočnosť k 31. 12. 2018	Porovnanie		Percentuálny podiel na MF
					rozdiel	%	
	€						
PEPZ	€	20 648	x	20 492	-156	99,24	x
MPC	€	296 461 369	100,00	311 155 197	14 693 828	104,96	100,00
Tarifné platy	€	160 998 736	54,31	165 772 767	4 774 031	102,97	53,28
Náhrady mzdy	€	38 967 108	13,14	41 184 099	2 216 991	105,69	13,24
Nadčasy	€	1 297 234	0,44	1 401 203	103 969	108,01	0,45
Príplatok za riadenie	€	2 504 383	0,84	2 541 447	37 064	101,48	0,82
Osobné príplatky	€	37 127 237	12,52	39 342 300	2 215 063	105,97	12,64
Ostatné príplatky	€	1 998 821	0,67	2 239 027	240 206	112,02	0,72
Jubilejné odmeny	€	360 482	0,12	397 025	36 543	110,14	0,13
Osobný plat	€	8 090 295	2,73	9 286 897	1 196 602	114,79	2,98
Odmeny	€	45 073 662	15,20	48 934 322	3 860 660	108,57	15,73
Náhrady za prac. pohotovosti	€	76 843	0,05	91 468	14 625	119,03	0,03
Priemerný mesačný plat	€	1 196,50	x	1 265,83	69,33	105,79	x

Zdroj: CVTISR, Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Počet zamestnancov a priemerné mzdy – priamo riadené organizácie

Zariadenie	PEPZ	2018	2017	2018	rozdiel
		MP spolu	priemerný plat	priemerný plat	€
Štátny pedagogický ústav	68	883 911	928,64	1 083,22	154,58
Slovenská pedagogická knižnica	20	191 985	753,33	799,94	46,61
Národný ústav certifikovaných meraní vzdel.	43	604 689	944,83	1 171,88	227,05
Domov SZSU v Trenčianskych Tepliciach	24	161 538	597,80	560,90	-36,90
Centrum vedecko-technických informácií SR	245	4 039 645	1 318,10	1 374,03	55,93
VÚ detskej psychológie a patopsychológie	53	722 388	1 175,23	1 135,83	-39,40
VPP SPU v Kolíňanoch (súčasť SPU v Nitre)	74	1 057 785	1 114,69	1 191,20	76,52

NIKDY NEVIEŠ, KEDY SA TAKÁTO POMOC MÔŽE ZÍŠŤ AJ TEBE

Nikdy neviete, kedy sa takáto pomoc môže zísť aj vám!

Preto neváhajte a nezabudnite, že máte možnosť sa rozhodnúť do 30. apríla odvieť 2 % z dane z príjmu Odborovému zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku.

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku v roku 2018 aj vašou zásluhou rozdelil z fondu 16 240 €, za čo vám srdečne ďakujeme v mene zamestnancov školstva, ktorí túto finančnú podporu využili na zlepšenie svojej sociálnej situácie.

Poukázaním 2 % z dane z príjmu Odborovému zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku pomôžete vytvárať Podporný fond v širšom rozsahu, tým umožníte uspokojiť všetky požiadavky evidované na OZ PŠaV na Slo-

vensku aj vo vyšších finančných čiastkach.

Ak ste zamestnancom, ktorý daňové priznanie nepodáva, musíte vyhlásenie spolu s potvrdením o zaplatení dane z príjmov zo závislej činnosti od zamestnávateľa poslať na daňový úrad podľa vášho bydliska, resp. na náš zväz, ktorý zabezpečí jeho dodanie na príslušný daňový úrad. Ak ste zamestnanec, ktorý si sám podáva daňové priznanie, v daňovom priznaní pre fyzické osoby sú už uvedené kolónky na poukávanie 2 % z dane z príjmu v prospech prijímateľa. Riadne vyplnené daňové priznanie doručte v lehote, ktorú máte na podanie daňového priznania, zvyčajne do 31. marca 2019 na príslušný daňový úrad (podľa miesta bydliska) a v tomto termíne aj zaplaťte daň z príjmov.

Darujte 2 %

z dane

z príjmu

**VIAC FINANCIÍ DO ŠKOLSTVA – ZÁRUKA LEPŠIEHO
VZDELÁVANIA A BUDÚCNOSTI NAŠICH DETÍ A MLÁDEŽE**

8.00 vyučovanie

17.00 po vyučovaní

Moja biela vrana...

Anna Lopatová, obyčajná riaditeľka materskej školy... dlhé roky sa ničím neodlišovala od ostatných riaditeľiek materských škôl v meste Humenné... ani v iných mestách, obciach...

Až raz...

Anna Lopatová pracovala vo funkcii riaditeľky Materskej školy na Štefánikovej ulici v Humennom dlhých 36 rokov. Svoju prácu si vykonávala podľa všetkých štandardných predstáv – zodpovedne, profesionálne, v plnom nasadení pri presadzovaní aktuálnych a moderných metód vzdelávania, všestrannej ochrany dieťaťa, v záujme prezentovať a propagovať materskú školu. Možno by tam bola doteraz – keby...

Jej problém sa začal vyvíjať v spojení s konfliktom mesta Humenné a teplárenskej spoločnosti HES, ktorá dodáva mestu teplo. Tieto divné, naoko nesúvisiace veci však hlboko zasiahli do života a práce pani Lopatovej. Firma, v ktorej bol manžel pani Lopatovej konateľom, bola podielovým spoluvlastníkom spoločnosti HES a mesto sa s ňou nezhodlo. Tu sa začína koniec kariéry pani Anny Lopatovej.

V roku 2014 bolo (paradoxne) vyhlásené výberové konanie na miesto riaditeľky MŠ Štefánikova. Paradoxne preto, lebo v Humennom bolo zvykom opakovane poverovať riadením školy bez toho, aby bolo výberové konanie vyhlásené. Paradoxne aj preto, že MŠ Štefánikova bola jedinou materskou školou, kde bolo vypísané výberové konanie na funkciu riaditeľa – napriek tomu, že aj na iných materských školách boli „riaditeľky“ len poverené.

Pani Lopatová mala tú smolu, že napriek 19-ročnému pôsobeniu vo funkcii riaditeľky na škole, ktorá dosahovala pod jej vedením výnimočné výsledky, rada školy prekvapujúco našla pri výberovom konaní lepšiu možnosť – mladú ženu „zvonku“, nezaťažujú konflikty s mestom, ale ani skúsenosťami s riadením MŠ. Pani Lopatová vo výberovom konaní na miesto riaditeľky materskej školy neuspela...

Svoju prehru prijala s rešpektom, ale aj so ctou – rozhodla sa naďalej pôsobiť v materskej škole ako učiteľka a zhodnotiť svoje skúsenosti z pedagogickej aj riadiacej práce.

Mesto Humenné (zastúpené primátorkou Janou Valovou) však malo iný názor – takú učiteľku, ktorá odpracovala pre mesto 36 rokov, nepotrebuje. Dňa 12. 1. 2015 pani Lopatová dostala od mesta Humenné výpoveď z organizač-

ných dôvodov. V tom čase (opäť paradoxne) v materskej škole ostala naďalej pôsobiť učiteľka, ktorá bola prijatá v septembri cez projekt... Nezavážil ani fakt, že na niektorých materských školách v pôsobnosti mesta Humenné sa predsa len miesta uvoľňovali – Lopatová bola nežiaduca...

Že mesto vo výpovedi pochybilo, uznal súd na okresnej aj krajskej úrovni. Tu sa však objavila iná, u nás nevšedná vec – ale typická pre dnešných zamestná-

lehotu – bez kontaktu s kolegyňami, s deťmi, rodičmi. Ako budúcej „bývalej riaditeľke“ jej už miesto medzi kolegynkami a deťmi nepatrilo. Navyše, podľa pokynu vydaného špeciálne pre ňu, mala osobitne vyhradený čas na obed v čase, keď už v jedálni neboli ani učiteľky, ani iní zamestnanci. Jedlo mala pripravené na stole pod „zvonom“ – obedovala sama. Kvalitu jedla spod zvona netreba komentovať!

To všetko si však Anna Lopatová

vatel'ov, ktorí zablúdili vo svete demokracie – diskriminácia zamestnanca. To už v súčasnosti nie je ojedinelé – ojedinelé však je, že zamestnanec sa začne proti takému konaniu brániť! Tu už pretiekol pohár trpezlivosti pani Lopatovej, ktorá sa proti konaniu zamestnávateľa ohradila – a to priamo na súde! Pani Lopatová začal právne zastupovať Martin Mikluš, právnik OZ PŠaV na Slovensku. Boj pani Lopatovej o svoju česť a právo dovedol do úspešného konca.

Keďže pani Lopatovej v zmysle Zákonníka práce prináležala (okrem iných náležitostí) výpovedná lehota (v jej prípade v trvaní 3 mesiacov), počítala s tým, že počas výpovednej lehoty si bude riadne plniť povinnosti učiteľky. Žiaľbohu, zamestnávateľ mal na to iný názor – pani Lopatovej určil miestnosť („izbičku, kde je teplo a svetlo“), v ktorej mala pani Lopatová stráviť nasledujúce tri mesiace. Miestnosť (pôvodne určená na výučbu anglického jazyka) sa nachádzala mimo tried, mimo ostatných miestností, kde sa vykonávala činnosť s deťmi. Pani Lopatová mala v tejto miestnosti stráviť trojmesačnú výpovednú

nenechala len pre seba – so svojou krivdou sa obrátila na všetky organizácie, ktoré poznala – rozhodla sa bojovať, nie plakať! Rozhodla sa bojovať za svoje práva aj prostredníctvom súdu. Nebola to ľahká cesta. „Pochopí to iba ten, kto to prežil. Poníženie, odsúvanie nabok. Zjavne som cítila, že ma tam nechce... preplakala som noci, zmocňoval sa ma vnútorný nepokojný pocit neustáleho hľadania príčin a súvislostí, prichádzali otázky bez odpovede. Nikto vám nezaplátí vaše zdravie, prebdené noci,“ vyznala sa zo svojich pocitov pani Lopatová.

Napriek tomu vytrvala a svoj boj vyhrala! Okresný súd v Humennom konštatoval, že výpoveď z pracovného pomeru pani Lopatovej bola neplatná a pani Lopatová mesto Humenné diskriminovalo!

„Mesto Humenné diskriminovalo pani Annu Lopatovú v pracovnoprávnej oblasti. Mesto Humenné sa za diskrimináciu Anny Lopatovej a jej následky verejne ospravedlňuje.“

Prípady Anny Lopatovej, ktorá našla odvahu postaviť sa neobmedzeným mo-

cenským praktikám, je priam ukážkovým príkladom toho, že napriek nátlaku, vyhrážkam a nekorektnému správaniu zamestnávateľa je tu cesta k spravodlivosti. Tá si však vyžaduje odhodlanie, presvedčenie o svojej pravde, nekonečnú trpezlivosť, pokoru a nesmiernu dávku odvahy.

Túto neľahkú cestu a boj, ktorými prešla Anna Lopatová, súkromne oceňujem titulom Biela vrana! Biele vrany už na Slovensku získali aj omnoho menej angažovaní ľudia – možno mali väčšiu kampaň a viac prívržencov. Pre mňa však bude na dlhé roky Bielou vranou žena, ktorá sa s obrovským nasadením a vierou pustila do boja za svoje práva proti veľmi silnému súperovi – primátorke Humenného Jane Vaľovej!

PaedDr. Darina Nagyová,
predsedníčka krajskej rady ZZŠ
pre Prešovský kraj

A čo na to pani Lopatová?

Prísť o prácu šesť rokov pred dosiahnutím dôchodkového veku, v meste na východe Slovenska, kde je málo pracovných príležitostí, nie je jednoduché. Vtedy človeku prebehnú myslou rôzne scenáre – vzdať sa, plakať, nadávať alebo... V tej chvíli som cítila veľkú krivdu a bola som rozhodnutá, že to len tak nenechám. Všetko som to vnímala

ako vopred pripravený a dobre premyslený scenár môjho zamestnávateľa, ktorý mi chcel ukázať, že som nežiaduca, lebo taká je jeho vôľa.

Prvý človek, u ktorého som hľadala pomoc a telefonicky ho oslovila, bol predseda OZ PŠaV na Slovensku Pavel Ondek.

Nikdy nezabudnem na jeho slová, ktorými ma ubezpečil, že do hodiny sa mi ozve a oboznámi ma s ďalším postupom. Čo sa aj stalo.

Kontaktoval ma s právnym zástupcom OZ PŠaV na Slovensku Martinom Miklušom a vtedy som si uvedomila, že na svoj boj nebudem sama. Človek, ktorého som predtým nevidela a nepoznala, sa stal mojim anjelom strážnym. Dlhé 4 roky ma zastupoval na súde, bol mi nablízku stále, keď som potrebovala pomoc alebo právnu radu, neignoroval žiadny môj telefonát.

Jemu patrí moja veľká vďaka, ktorú mu v tejto chvíli chcem vyjadriť.

Na Krajskom súde v Prešove som spoznala ďalšiu osobku – Darinu Nagyovú, ktorá mi od prvej chvíle prirástla k srdcu a bola mi veľkou oporou na každom súdnom pojednávaní, za čo jej patrí moje veľké ďakujem.

Nečakala som pomoc od kolegyň, vedela som, že žiadna z nich sa nepostaví proti svojmu „chleboďarcovi“. Boli aj také, ktoré so mnou prežívali túto ne-

právosť a podporovali ma, ale keďže som im nechcela ublížiť, stretávala som sa s nimi iba v odľahlých kaviarňach mesta, aby nás nikto nevidel.

Súdny proces trval skoro štyri roky a hoci to nebolo jednoduché, malo to zmysel.

Zmysel preto, že napriek tvrdeniam vedenia mesta, že si všetko vymýšľam, som dokázala, že som mala pravdu.

Realita na našich školách je, žiaľ, taká. Veľa pedagógov zažíva na pracovisku podobné problémy, no väčšina z nich mlčí alebo radšej odíde na iné pracovisko. Niektorí si na to zvykli a nechávajú sa naďalej zastrášať a ponižovať.

Preto by som chcela apelovať na všetkých kolegov a kolegyne, ktoré momentálne prežívajú na pracovisku podobné problémy, aby nečakali, že to za nich vyrieši niekto iný. Klamstvu a arogancii moci sa treba postaviť zoči-voči a tým zároveň ukázať vzor našim deťom – že slušnosť, úcta, pravda a spravodlivosť nevyjdú nikdy z módy. A že niekedy aj nepríjemné okamihy v živote človeka vytvárajú príležitosť spoznávať nových a výnimočných ľudí, ochotných pomôcť v každej chvíli.

Mne sa to potvrdilo, ja som takých ľudí spoznala.

Ďakujem vám, priatelia!

Záujemcov o slovensko-čínske štúdium v Banskej Bystrici je čoraz viac

Pred tromi rokmi sa na Gymnázium Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici začalo s experimentálnym vyučovaním čínštiny. Pre Slovákov to vtedy bola veľká rarita, ale ako môžeme vidieť, záujemcov o štúdium každý rok pribúda.

Hlavným dôvodom založenia tejto sekcie bola túžba po niečom novom a jedinečnom, čo by pritiahol davy študentov z každého kúta Slovenska. Do kariet zahráli aj zvyšujúce sa hospodársko-ekonomické aktivity s Čínou, a tak bola na svete prvá slovensko-čínska sekcia na Slovensku, kde sa každoročne otvára len jedna nová trieda, aby sa žiakom venovalo toľko pozornosti, koľko potrebujú.

Zo začiatku bol najväčší problém nájsť dostatok čínskych lektorov, predsa len s výučbou tohto jazyka veľa ľudí skúsenosti nemalo. Ako celkom prvá lektorka začínala na škole Miao Sin Siu, ktorá do Bystrice prišla z Pekingu. Keďže prišla z viac ako dvadsaťmiliónového mesta, žiť v Bystrici bol pre ňu poriadny

šok. Miao na škole učila dva roky. Dnes má škola piatich lektorov z rôznych kútov Číny, ktorým s učebnou stratégiou výrazne pomáha Konfuciov inštitút pôsobiaci v Bratislave ako zástupca Číny pre rozširovanie jazyka. Hlavné slovo pri výučbe má Mgr. Igor Telepčák, jediný Slováč vyučujúci čínštinu na tomto gymnázium. Študoval na Univerzite Komenského v Bratislave a priznáva, že začiatky pre neho boli najťažšie, pričom však dodáva, že keď si študent zvykne na náročnosť jazyka a bude tvrdo pracovať, zaručene dosiahne vytúžený cieľ.

Takmer všetci žiaci sa zhodnú v tom, že k exotickému jazyku ich ťahá najmä vidina úspechu v budúcnosti, pretože tamojšiemu trhu sa vo svete darí vo všetkých najviac. Ich cesta však vôbec nie je jednoduchá, už v prvom ročníku majú dvadsať hodín čínštiny týždenne a v druhom ročníku sa v ňom učia aj prírodovedné predmety. Počas hodín používajú špičkové anglicko-čínske učebnice pre jednotlivé predmety, takže

napriek tomu, že sa gymnázium nazýva bilingválne, títo študenti sú, takpovediac, trilingvistami.

Ako sa hovorí, Číňanov je na svete veľa a ľudí, ktorí hovoria po čínsky málo, preto znalosť tohto jazyka je neskuťočnou konkurenčnou výhodou. Gymnázium má už tri triedy so zameraním na tento jazyk a my ich v tichosti obdivujeme a držíme palce. Veď kto by nechcel hovoriť jazykom budúcnosti.

Lucia Matejová,
žiačka Gymnázia Mikuláša Kováča,
španielsko-slovenskej sekcie

Prehľad zmien právnych predpisov účinných od 1. januára 2019

1. Odmeňovanie zamestnancov vo verejnej správe – zákonom č. 318/2018 Z. z. došlo od 1. januára 2019 k zmene zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a nariadením vlády SR č. 388/2018 Z. z. sa ustanovili zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Vláda SR 12. decembra 2018 v nadväznosti na schválený štátny rozpočet na rok 2019 v súlade so záväzkami z KZVS pre verejnú správu na roky 2019 a 2020 schválila cit. nariadenie, ktorým sa ustanovujú stupnice platových taríf platné vo verejnej správe.

Predmetná novela zákona priniesla nasledujúce zmeny:

- > najvýznamnejšou zmenou zákona č. 553/2003 Z. z. je zvýšenie platových taríf na úroveň minimálnej mzdy
- > redukcia počtu platových tried; základná stupnica platových tried doteraz pozostávala zo 14 platových tried, zmenou zákona sa redukoval počet platových tried na 11 (zlúčili sa prvé dve platové triedy do novej prvej platovej triedy, tretia a štvrtá platová trieda do novej druhej platovej triedy a piata a šiesta platová trieda do novej tretej platovej triedy). Z doterajších prvých šiestich platových tried sa tak vytvorili tri platové triedy
- > úprava počtu platových stupňov; často diskutovaný problém v praxi v súvislosti s 32-ročným obmedzením započítania praxe sa novelou zákona zmenil pridaním nových platových stupňov v dôsledku čoho sa 32-ročné obmedzenie zvyšuje na 40 rokov, to znamená, že posledný platový stupeň je vyhradený pre zamestnancov, ktorí presiahli 40 rokov započítanej praxe. V prípade pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov sa platová tarifa do 16 rokov praxe zvyšuje o 1 %, od 17 do 40 rokov sa platová tarifa zvyšuje o 0,5 %
- > redukcia počtu stupníc platových taríf; z dôvodu osobitnej právnej úpravy zostali zachované platové tarify pedagogických a odborných zamestnancov. Do jednej platovej

stupnice sa zlúčilo odmeňovanie výskumných, vývojových zamestnancov a učiteľov vysokých škôl

- > Zmeny percentuálneho rozpätia príplatkov; novelou sa upravilo:
 - percentuálne rozpätie platovej kompenzácie za sťažený výkon práce v tretej kategórii (§ 11 ods. 3 písm. b). Rozpätie sa znižuje z doterajších 20 % až 40 % na 11,8 % až 20,08 %
 - percentuálne rozpätie platovej kompenzácie za sťažený výkon práce vo štvrtéj kategórii (§ 11 ods. 5). Rozpätie sa znižuje z doterajších 10 % až 23 % na 5,9 % až 13,6 %
 - percentuálne rozpätie príplatku za zmennosť (§ 13) sa znižuje z doterajších 2,1 % až 16,7 % na 1,3 % až 10 %
 - percentuálne rozpätie kreditového príplatku (§ 14 ods. 1) sa znižuje z doterajších 5 % až 10 % na 3 % až 6 %. (Neplatí pre pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov).
 - percentuálne rozpätie náhrady za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení v období krízovej situácie sa znižuje z doterajších 4,2 % až 41,7 % na 2,5 % až 24,6 %
 - percentuálne rozpätie náhrady za sťažené životné podmienky počas výkonu práce vo verejnom záujme v zahraničí sa znižuje z doterajších 20 % na 10,8 %

2. V súvislosti so zmenami právnych predpisov upravujúcich odmeňovanie zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme došlo tiež k zmene nariadenia vlády SR č. 341/2004 z. z. Dňa 28. novembra 2018 schválila vláda SR nariadenie vlády SR č. 354/2018 Z. z., ktorým sa mení citované nariadenie vlády č. 341/2004 Z. z. Potreba zmeny cit. nariadenia vznikla v nadväznosti na zmenu zákona č. 553/2003 Z. z., pretože bolo treba zosúladiť aj katalógy pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme. Nariadenie vlády SR č. 354/2018 Z. z. obsahuje novú prílohu č. 1 (katalóg pracovných činností s prevahou duševnej práce pri výkone práce vo verejnom záujme) a tiež novú prílohu

č. 2 (katalóg pracovných činností remeselných, manuálnych alebo manipulačných s prevahou fyzickej práce pri výkone práce vo verejnom záujme). Cieľom prijatej zmeny bola potreba reagovať na úplne nové pracovné činnosti a niektoré zase pre neaktuálnosť bolo treba vypustiť.

3. Zákon o financovaní; v rámci úpravy právneho prostredia regionálneho školstva bol novelizovaný zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Novelou sa predlžuje účinnosť prechodného ustanovenia schváleného v júni 2017 v zákone č. 182/2017 Z. z. Týka sa poskytovania príspevku aj na žiakov z domácnosti, ktorej členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predmetnou novelou zákona sa predlžuje obdobie, v ktorom treba vyriešiť otázku vzťahu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov z domácnosti, ktorých členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

4. Zmeny v rozpise finančných prostriedkov pre školy a školské zariadenia nastali prijatím nariadenia vlády SR č. 401/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov. Zmenami a doplnkami novelizovaného nariadenia sa sledovalo skvalitnenie pridelovania normatívnych príspevkov zriaďovateľom škôl a štátnych školských zariadení určených na účely osobných nákladov i prevádzkových nákladov. Taktiež sa prijatou novelou reagovalo na rozdeľovanie normatívnych finančných prostriedkov zriaďovateľom škôl, v ktorých sa vzdelávanie považuje za sústavnú prípravu na povolanie, a to v súvislosti so zmenou počtu kategórií škôl a so zohľadnením rokov praxe pedagogických zamestnancov škôl pri pridelovaní normatívnych finančných prostriedkov na osobné náklady. Čo sa týka stred-

- ných odborných škôl, novelizované nariadenie vlády SR zosúladuje znenie zákona o odbornom vzdelávaní a príprave (zrušenie stredisk praktického vyučovania) a ruší sa krátke finančných prostriedkov na osobné náklady na praktickú prípravu žiakov z dôvodu účasti žiakov v duálnom vzdelávaní. Novela reaguje tiež na zriadenie nového druhu stredných odborných škôl – stredných športových škôl.
- 5. Zákon č. 365/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.** Novelou zákona č. 596/2003 Z. z. sa určujú lehoty, dokedy je povinný zriaďovateľ odvolať riaditeľa z dôvodov stanovených v ust. § 3 ods. 17 cit. zákona. 30-dňová lehota je stanovená v prípadoch právoplatného odsúdenia za úmyselný trestný čin a na návrh školského inšpektora zriaďovateľ odvolá riaditeľa z týchto uvedených dôvodov najneskôr do 30 dní odo dňa, v ktorom došlo k rozhodujúcej skutočnosti. 15-dňová lehota je stanovená v prípadoch týkajúcich sa porušenia povinností a obmedzení vyplývajúcich zo zákona č. 552/2003 Z. z. a za závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov zriaďovateľ odvolá riaditeľa školy najneskôr do 15 dní odo dňa, v ktorom sa príslušná rada školy vyjadrila, alebo najneskôr od uplynutia lehoty podľa odseku 9 (ak príslušná rada školy nepredloží vyjadrenie zriaďovateľovi do 15 dní od doručenia žiadosti o vyjadrenie, zriaďovateľ môže riaditeľa odvolať aj bez vyjadrenia príslušnej rady školy).
- 6. BEZPLATNÉ OBEDY DEŤOM V POSLEDNOM ROČNÍKU MATERSKEJ ŠKOLY A ŽIAKOM ZÁKLADNÝCH ŠKÔL.** Zákom č. 375/2018 Z. z. sa mení a dopĺňa zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVaR SR v znení neskorších predpisov, ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákom sa určilo poskytovanie dotácie v sume 1,20 eura na každé dieťa za každý deň, v ktorom sa dieťa zúčastnilo na výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole alebo žiak na vyučo-

vaní v základnej škole a odobralo stravu. Pre žiakov základnej školy sa posunul termín poskytovania bezplatných obedov na 1. septembra 2019. Žiakom posledného ročníka materskej školy sa poskytujú bezplatné obedy od 1. januára 2019.

7. Minimálna mzda je od 1. januára 2019 vo výške 520,00 eur pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou; hodinová minimálna mzda je určená vo výške 2,989 eura pre zamestnancov odmeňovaných inou ako mesačnou mzdou. Minimálna mzda na rok 2019 bola určená nariadením vlády SR č. 300/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy.

8. ODMENA ZA PRACOVNÉ ZÁSLUHY; S účinnosťou od 1. januára 2019 zamestnávateľ môže poskytovať zamestnancovi odmenu za pracovné zásluhy aj pri dosiahnutí 60 rokov veku až do sumy jeho funkčného platu (doplnenie § 20 ods. 1 písm. c) zákona č. 553/2003 Z. z.).

9. ZÁKAZ PRE ZAMESTNÁVATEĽA ULOŽIŤ ZAMESTNANCOVI POVINNOSŤ ZACHOVÁVAŤ MLČANLIVOSŤ O PRACOVNÝCH PODMIENKACH VRÁTANE MZDOVÝCH PODMIENOK A O PODMIENKACH ZAMESTNÁVANIA; zákonom č. 376/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo okrem iného k zmene ust. § 13 odsek 4 zákona č. 311/2001 Z. z. **Zákonníka práce, v znení neskorších predpisov.** Uvedené ustanovenie sa týka zákazu zamestnávateľa akýmkoľvek spôsobom obmedzovať zamestnanca v možnosti informovať o svojej mzde, pretože táto skutočnosť je už dlhodobo posudzovaná v pracovnoprávných vzťahoch, ibaže legislatívne upravená doposiaľ nebola. Právna úprava reflektuje na to, že zamestnávateľia uzatvárali so zamestnancami doložky v pracovných zmluvách, podľa ktorých je zamestnanec povinný zachovať mlčanlivosť o svojej mzde. Zavedenie absolútneho zákazu zamestnávateľa akýmkoľvek spôsobom obmedzovať zamestnanca v možnosti informovať o svojej mzde prispeje aj k posilneniu aplikácie zásady poskytovania rovnakej mzdy za rovnakú prácu. Ustanovenia pracovnej zmluvy, dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru alebo inej dohody medzi zamestnávateľom a zamest-

nancom, ktoré by zamestnanca zaväzovali zachovávať mlčanlivosť o jeho pracovných podmienkach vrátane mzdových podmienok a podmienkach zamestnávania sa po nadobudnutí účinnosti navrhovanej novely stanú neplatnými.

10. REGISTER MIMOVĽADNÝCH NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ; dňa 1. januára 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa zriadil register mimovládnych organizácií, medzi ktoré sa podľa zákona zaraďujú aj odborové organizácie. Deklarovaným cieľom zákonodarcu je získanie údajov o štatutárnych orgánoch odborových organizácií a následné uplatňovanie elektronického výkonu verejnej správy (e-government). Register sa má zriadiť do 31. decembra 2020, dovtedy sa ďalej pokračuje v osobitných evidenciách pre všetky mimovládne organizácie. Pre existujúce ZO vzniká v súvislosti s novým zákonom povinnosť oznámiť do 30. júna 2019 Ministerstvu vnútra SR o štatutárnom orgáne (členoch štatutárneho orgánu) ZO tieto údaje: meno a priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia, rodné číslo, deň vzniku funkcie. Oznámenie bude zasielať ZO spolu s dokumentmi osvedčujúcimi skutočnosť pre zápis údajov o štatutárnom orgáne (členoch štatutárneho orgánu), teda uznesením členskej schôdze o zvolení do funkcie. Oznámenie údajov o štatutárnom orgáne (členoch štatutárneho orgánu) musí byť podpísané štatutárnym orgánom alebo takým počtom členov štatutárneho orgánu, aký je potrebný podľa zaevidovaných stanov; pravosť podpisov musí byť úradne osvedčená (postačuje overenie matričným úradom).

Mgr. Renáta Matejová,
Mgr. Martin Mikluš,
špecialisti na právne služby
Foto: Samphotstock

Príspevok na rekreáciu zamestnancov

Od 1. januára 2019 bol tiež novelizovaný Zákonník práce prijatou novelou č. 347/2018 Z. z. v nadväznosti na zákon č. 91/2010 o podpore cestovného ruchu. Novelou Zákonníka práce sa doplnilo ust. § 152a pod názvom Rekreácia zamestnancov. Predmetné ustanovenie obsahuje nasledujúcu právnu úpravu:

1. Zamestnávateľ, ktorý zamestnáva 50 a viac zamestnancov, musí poskytnúť zamestnancom príspevok na rekreáciu. Zamestnávateľ, ktorý zamestnáva 49 a menej zamestnancov, môže (ak poskytuje príspevok, platia rovnaké úľavy z hladiska daní a odvodov) poskytnúť príspevok na rekreáciu svojim zamestnancom.

mienok na účely poskytnutia príspevku zamestnancovi na rekreáciu ku dňu začatia rekreácie zamestnanca. Počet zamestnávajúcich zamestnancov je priemerný evidenčný počet zamestnancov za predchádzajúci kalendárny rok. Príspevok na rekreáciu zamestnancovi sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nahor.

4. Zamestnanec môže požiadať o príspevok na rekreáciu len u jedného zamestnávateľa.
5. Zamestnávateľ sa môže rozhodnúť, či zamestnancovi poskytne príspevok na rekreáciu prostredníctvom rekreačného poukazu podľa osobitného predpisu alebo mu poskytne

áciou na území Slovenskej republiky

- ubytovanie najmenej na dve prenocovania na území Slovenskej republiky, ktorého súčasťou môžu byť stravovacie služby

Oprávnenými výdavkami sú aj také preukázané výdavky zamestnanca na manžela, vlastné dieťa, dieťa zverené zamestnancovi do náhradnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu alebo dieťa zverené zamestnancovi do starostlivosti pred rozhodnutím súdu o osvojení a inú osobu žijúcu so zamestnancom v spoločnej domácnosti, ktorí sa so zamestnancom zúčastňujú na rekreácii.

7. Zamestnávateľ poskytne zamestnancovi príspevok na rekreáciu vo forme rekreačného poukazu alebo po predložení účtovných dokladov v najbližšom výplatnom termíne určenom u zamestnávateľa na výplatu mzdy, ak sa zamestnávateľ nedohodne so zamestnancom inak. Zamestnanec je povinný preukázať oprávnené výdavky do 30 dní odo dňa skončenia rekreácie.

8. Ak nebol príspevok na rekreáciu poskytnutý prostredníctvom rekreačného poukazu, na žiadosť zamestnanca sa príspevok na rekreáciu, ktorá sa začala v jednom kalendárnom roku a nepretržite trvá v nasledujúcom kalendárnom roku, bude považovať za príspevok na rekreáciu za kalendárny rok, v ktorom sa rekreácia začala.

Mgr. Renáta Matejová,
Mgr. Martin Mikluš,
špecialisti na právne služby
Foto: Samphotostock

2. Zamestnávateľ poskytne zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa trvá nepretržite najmenej 24 mesiacov, na základe jeho písomne podanej žiadosti príspevok na rekreáciu v sume 55 % oprávnených výdavkov, **najviac však v sume 275 EUR za kalendárny rok.** U zamestnanca, ktorý má so zamestnávateľom dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas, sa najvyššia suma príspevku na rekreáciu za kalendárny rok podľa prvej vety zníži v pomere zodpovedajúcom kratšiemu pracovnému času.

3. Zamestnávateľ posúdi splnenie pod-

príspevok na rekreáciu na základe predložených účtovných dokladov, ktorých súčasťou musí byť označenie zamestnanca.

6. Príspevok na rekreáciu zamestnanca poskytne zamestnávateľ zamestnancovi na základe preukázaných oprávnených výdavkov zamestnanca, ktorými sú
 - služby cestovného ruchu spojené s ubytovaním najmenej na dve prenocovania na území Slovenskej republiky
 - pobytový balík obsahujúci ubytovanie najmenej na dve prenocovania a zároveň stravovacie služby alebo iné služby súvisiace s rekre-

Pedagogika Márie Montessoriovej ako inšpiračný zdroj nových pohľadov na výchovu detí predškolského veku

Ako vychovávať deti, aby sme podporili ich vývin a svoj nestratili

ABSTRACT:

Matulčíková M., 2019: Pädagogik von Maria Montessori als Inspirationsquelle für neue Ansichten auf die Erziehung der Kinder im Vorschulalter

Der Artikel analysiert die Grundlagen der Erziehungskonzepte von Kindern im Vorschulalter im Umfeld der Familie und der Schule aus dem theoretischen Blickwinkel der Pädagogik von Maria Montessori. Ausgegangen wird von anthropologischen Grundlagen der Erziehung in der Montessori-Auffassung; weiter werden die Methodik der Erziehung und die psychologischen Grundlagen der Erziehungsprozesse nach R. Wild erläutert. Theoretische Analysen werden mit Beispielen belegt.

Schlüsselwörter: Pädagogik von Maria Montessori, Grundbedürfnisse des Kindes, sensorisch-motorische Autonomie des Kindes, Vertrauen in der Beziehung Erwachsener – Kind.

Školu a pedagogiku M. Montessoriovej netreba zvlášť predstavovať. Patrí k najpopulárnejším smerom reformného pedagogického hnutia, s istotou možno povedať, že je rozšírená na celom svete, silný ohlas našla v susednej Českej republike aj na Slovensku. Aj keď sa pedagogické myšlienky Márie Montessoriovej uplatňujú na všetkých stupňoch škôl (materská, základná v prvkoch aj stredná škola), doménou jej uplatnenia zostáva predškolský vek a predškolské zariadenia – jasle a materské školy, kluby detí, rodičovské skupiny s deťmi a pod. Trošku menej známy je prínos tejto pedagogiky k rozvoju poňatia a metodiky výchovy detí, ktorá sa uplatňuje v praxi škôl, v poradenstve rodičom a v teórii rodinnej výchovy.

Aj keď sa pedagogické názory tejto pozoruhodnej ženy, pôvodným povoláním lekárky, utvárali na začiatku 20. storočia, zostávajú aktuálne dodnes. Stali sa dokonca východiskom reflexie rodičovskej a školskej výchovy súčasných detí. V tomto texte sa pozrieme na originálny a citlivý pohľad na dieťa a jeho výchovu. Bude nás zaujímať, ako chápe duševný svet dieťaťa, jeho potreby vo vzťahu k zdravému rozvoju osobnosti, ale aj potreby dospelých v role vychovávateľov.

Zaobchádzanie s deťmi patrí v súčasnosti ku kritickým otázkam života. Na jednej strane sa výchovné postupy

založené na autorite dostávajú do nemilosti, často sa mladí rodičia ohradujú proti spôsobom, akými boli vychovávaní, a slovné aj v činoch sa hlásia k slobode vo výchove, na druhej strane benevolentná výchova, rozmaznávanie detí a ich prílišná ochrana často prinášajú problémy vo vzťahoch, nespokojnosť, pocity nešťastia nielen na strane rodičov, ale aj samotných detí.

dospelým a toto uspokojenie je zvláštne tým, že je hlboké.

V tejto súvislosti sa ponúka otázka, ako je možné, že poznanie zákonitostí výchovy, ktoré M. Montessoriová objavila a ktoré ďalej rozpracovala nemecká pedagogička Rebeca Wildová, neprenikli do praxe výchovy v rodine a v škole v takom rozsahu, ako by si to zaslúžili?

Dieťa a jeho bytostná podstata

Dieťa je bytosť, ktorá v sebe nesie špecifickosti vývinovej fázy človeka. Vďaka objavom M. Montessoriovej sa radikálne zmenil pohľad na bytostnú podstatu detstva a dieťaťa. Dovedajšie chápanie dieťaťa ako malej, nedokonalejšej, nemohúcej bytosti, chápanie detstva ako čakania na dospelosť, nahradil pohľad na dieťa s jeho rozvojovým potenciálom. Tento pohľad objavil v dieťati úžasnú silu a energiu rozvíjať sa k samostatnosti, nezávislosti, k nadobudaniu vedomia seba a sveta. Mária Montessoriová upozornila na prehliadané skutočnosti, ako sa všetky špecificky ľudské črty – spôsob výživy, vzpriamená chôdza, reč, myslenie – stavajú do služieb rozvoja samostatnosti človeka. Upozornila na to, že výchova a ľudia, ktorí ju dieťaťu poskytujú, môžu podporiť zdravý vývin k samostatnosti dieťaťa, ak budú rešpektovať vnútorný svet dieťaťa a jeho vývinové zákonitosti (formulovala tri štádiá vývinu poslušnosti. In: M. Montessori, 2003, 168 – 175). Výchova, ktorú dospelí vedú s vedomím a v súlade s bytostnou povahou dieťaťa, prináša pocit uspokojenia aj samotným

Odpovede na túto otázku musíme hľadať v prvom rade v psychológii ľudských vzťahov, ale aj v psychológii spoločenského usporiadania, ktoré fixovaním tradícií a obmedzovaním prirodzených tendencií k autonómii detí a mladých ľudí zabezpečovali koherenciu, súdržnosť skupiny, spoločenstva a tým aj jeho prežitie (bližšie o tom R. Wildová, 2012, s. 39). Na psychológiu vzťahov výchovy sa pozrieme v nasledujúcom texte.

Skrytá duševná podstata dieťaťa

– základ utvárania vzťahov výchovy

Sústredenejšie pozorovanie dieťaťa od jeho narodenia nás dovedie k poznaniu, že sa nenarodí s troškou vedomostí, zručností, nemá rozvinutú pamäť, myslenie, nedokáže ovládať svoje emócie a vôľové impulzy ani konanie. Všetky duševné schopnosti si vytvára postupne a zvnútra. Mária Montessoriová zaviedla zvláštne označenie procesov, vďaka ktorým si dieťa vytvára vnútorný (duševný) svet. Hovorila o **absorpcii** (M. Montessori, 2003, s. 25) duševných vnemov, ktoré dieťa cez zmysly celostne preberá zo svojho prostredia. S opo-

rou o dnešnú slovnú zásobu by sme mohli povedať, že nevedomá duša dieťaťa funguje ako skener, ktorý zrkadlí a prijíma obrazy bezprostredného okolia, a nevedomá bytosť dieťaťa (absorbujúci duch) tieto obrazy spracováva vo svojom vnútri. Cesta tohto prijímania je bytostne spojená s prežívaním, s emóciami a s telom. R. Wildová, ktorá myšlienky M. Montessoriovej v súčasnosti rozvíja, používa terminológiu neurovedy a hovorí o limbickom systéme, ktorý je spätý s prežívaním vonkajšieho sveta. Tento systém zabezpečuje špecifickú komunikáciu dieťaťa so svetom, umožňuje a sprostredkuje vnútornú prácu dieťaťa.

Je veľmi dôležité, v akom prostredí sa dieťa nachádza, dokonca aj to, aký je duševný obzor dospelých v okolí dieťaťa, lebo duševná kvalita tohto prostredia je v útlom veku duševnou výživou na utváranie duševného sveta dieťaťa. Samotné utváranie duševného života dieťaťa prebieha v hĺbkach psychiky a vnútorný duševný svet prirodzene vzniká pomocou aktivity, najlepšie vo voľných hrách, najmä vo voľných symbolických hrách. Sú to hry typu „pečenia báboviek z piesku“, v ktorých sa dieťa dostáva do symbolickej roviny prežívania – známe „akože“, pracuje s predmetmi, často osobami, javmi a tak sa pripravuje na konanie v neskorších reálnych životných situáciách. Nezanedbateľným sprievodným znakom je aj možnosť uvoľnenia napätia, ktoré dieťa v situáciách, ktoré teraz „prehráva“, získalo. Predpokladá sa, že deti, ktoré majú dostatočný priestor na voľnú symbolickú hru, dokážu potom v dospelosti lepšie utvárať svoj vlastný život.

Významné procesy spracovania zážitkov z vonkajšieho sveta prebiehajú v spánku. V spánku sa asimilujú všetky skúsenosti dieťaťa z vonkajšieho prostredia a spracovávajú sa silné emočné zážitky, ktorých pôsobivosť môže dospelým uniknúť. Signálnymi prejavmi tohto spracovania, predovšetkým zážitkov s negatívnym emočným nábojom, sú desivé sny, nočné mory alebo „mokrú posteľku“. Patria sem aj zažívacie ťažkosti, bolesti hlavy, ktoré sa prejavujú v bdelom stave.

Z výchovného hľadiska je nesmierne dôležité, aby sa podnety rodičov v ranných štádiách vývinu dieťaťa nedostávali do rozporu s autonómiou senzomotorického vývinu dieťaťa. A nie menej dôležité je, aby mal výchovný vzťah dospelého s dieťaťom základ v dôvere a blízkom osobnom (doslova telesnom) kontakte.

Uvedieme niekoľko príkladov, dokumentujúcich význam autonómie senzomotorického vývinu a vzťahu dôvery medzi dospelým a dieťaťom.

Príklad 1

Nosenie dieťaťa v šatke

Moderné matky, orientované na potreby detí často skúšajú ideál dosiahnuť tým, že dieťa počas vykonávania vlastnej práce nosia v šatke... Medzi výhodami sa často uvádza značná miera telesného kontaktu, ktorý môže zabezpečovať základný pocit bezpečia. Pri bližšej analýze uvidíme, že takéto poponášanie je najlepším riešením pre matku, nemusí byť však ideálne pre vývoj samotného dojčťa. Prenášanie z miesta na miesto predsa nepatrí medzi vývojové potreby dieťaťa... Nie je preň vhodné, aby sa pohybovalo vpred, dokiaľ na to nebude jeho vlastné telo pripravené (R. Wildová 2012, s. 24).

Príklad 2

Televízia a vnútorný duševný svet

Na rozdiel od hier nemôžeme sledovanie televízie chápať ako pravú symbolickú hru. Dieťa je pri ňom vystavované cudzím obrázkom a zážitkom, ktoré do jeho organizmu vstupujú umelým spôsobom, nie interakciou s konkrétnym svetom, a ktorých sa musí najskôr zbaviť, aby mohlo spracovať vlastné zážitky (tamže, s. 29).

Príklad 3

Príbehy

Spoločne s voľnou symbolickou hrou plní rolu rozvoja vnútornej predstavitelosti detí tiež rozprávanie príbehov. Zvlášť vhodné sú príbehy, ktoré dospelý rozpráva (nepredčítava!) v bezpečí domova, kde je zabezpečený tesný telesný kontakt medzi rozprávačom a poslucháčom (tamže, s. 3).

Príklad 4

Dôvera a opora dospelého vo výchove

Malé dieťa, ktoré napríklad pri hre spadlo, rozhladne sa, a ak nevidí žiadnu známú tvár, vstane samo, ani nezaplače. Po pár krokoch zbadá matku a – spustí veľký krik. Takéto „detinské správanie“ môžeme ľahko vysvetliť, ak zohľadníme vnútorný mechanizmus bolesti. Bolesťivosť takejto malej nehody je iste nepatrná. Dieťa sa s ňou dokáže vyrovnáť samo. Ak sa však vďaka blízkosti matky cíti bezpečne, odváži sa otvoriť stavidlá zásobárne svojich „veľkých“ bolestí, teda všetkého utrpenia a napätia svojho života, ktoré doteraz držalo pod kontrolou. Dospelý, ktorý v takejto chvíli chápe, čo sa v dieťati deje, roztvorí náruč, hladí dieťa a najvyššie povie: „Len si poplač, Áno, to bolí.“ (tamže, s. 55)

Pri takejto každodennej banalite však zvyčajne pozorujeme iné reakcie: „Predsa sa nič nestalo! Pozri, netečie ti krv!“ „Malí chlapci musia byť statoční.“ „Pozri, tam ide teta, tá ti určite niečo priniesla.“ Alebo tiež: „Dávaj si lepší pozor a potom sa ti to nestane.“ Zvlášť matky

majú sklony k tomu, že sa v tejto situácii uzavru pred bolesťou dieťaťa a záplavou slov uvoľňujú vlastné napätie (tamže s. 55).

Vnútorný plán alebo zásada primeranosti veku vo výchove

Mária Montessoriová žila v období veľkého počiatočného rozmachu mikrobiológie, vďaka ktorej sa potvrdil koncept štádiálneho vývinu fyzických organizmov. Prakticky vzaté, dieťa sa počas vývinu dostáva do období zvlášť citlivosti na podnety z vonkajšieho prostredia a táto citlivosť mu umožňuje spontánne a plynulé nadobúdanie schopností, ktoré sa utvárajú v prirodzených činnostiach. V pedagogike M. Montessoriovej je koncept senzitivných fáz, ktoré platia pre všetky deti bez ohľadu na ich pôvod a kultúrne odlišnosti.

V praxi výchovy dieťaťa predškolského veku to znamená, že dieťa z bezpečia svojho rodného oporného bodu (matkinho tela) treba pustiť do sveta, objavovať ho – poznávať a zasahovať doň. Pozeráť a počúvať, čo sa deje, ovoniať, ochutnávať. Stáva sa istým typom prieskumníka, ktorý počúva pokyny vlastného vnútra, koná a v dôvere sa vracia späť do bezpečia, aby plody svojho poznávania v bezpečí spracoval.

Impulzy pre tieto „výpravy do sveta“ dieťa získava z vnútorného plánu a rozvoj dieťaťa je vlastne plnením toho, čo má v sebe ako plán zakomponované. Plnenie vnútorného plánu, rozvíjanie svojej osobnosti je spojené s hlbokým uspokojením, schopnosťou pokojne zotrvať vo vzťahoch a vytvárať si nové harmonické vzťahy. Vnútorný plán sa prejavuje v každom životnom období. Typ potrieb sa v jednotlivých etapách mení, ale vždy sú v priamej interakcii s okolím. Organizmus si vypracováva nástroj, ktorý na okolie pôsobí a prostredie pôsobí na organizmus tak, že sa tým mení a rozvíja a zjemňuje svoje nástroje (Podrobnejšie R. Wildová, s. 13). Ako upozorňuje R. Wildová (2012, s. 14), „od narodenia až približne do siedmeho či ôsmeho roku života sa prirodzene najväčší dôraz kladie na rozvoj limbického systému, ktorý je zodpovedný za koordináciu citového života, motoriky a zmyslov. Od ôsmeho roku života až po začiatok puberty je v záujme prírody, aby sa rozvíjala mozgová kôra. Len ak sa stane pohotovou a výkonnou, stáva sa spoľahlivým nástrojom analytického myslenia, zmysluplnej symboliky a abstrakcie, ktoré sa vzťahujú k realite“.

Patrí k prejavom detí predškolského veku, že sa činnosti chopia s radosťou a nadšením a ak sa v ich činnostiach prejaví talent, sklízu dospelí do očakávaní zreých plodov života, nevediac, že malé deti oberajú o živý obsah a tvorivé

konanie v budúcnosti, v dospelosti. „Nie je to ojedinelý prípad toho, ako dospelí nechápu skutočné vývinové potreby detí. Je to tiež príklad všeobecnej tendencie našej spoločnosti klásť dôraz na rýchle výsledky bez toho, aby sme sa zaoberali základmi (s. 16). Všetky dobre mienené reformy školstva, ktoré chcú podchytiť detskú zvedavosť, činorodosť a záujem o svet, by mali dobre zvážiť riziko preťaženia, pretože v dávnejších dobách mohli deti všetky svoje „zaživacie ťažkosti“, spôsobené školou, vyliečiť voľnou hrou.

Málo sa vie o tom, že „nedostatočne naplnený vývojový plán spôsobuje napätie a utrpenie, ktoré sa u detí prejavuje kŕčovitými napätými svalmi, chorými orgánmi a utlmenými životnými funkciami. Takéto kŕčovité stiahnutie kazí radosť zo života a zväzuje nás viac a viac“ (R. Wildová, 19-20). Vnútorňá bytosť dieťaťa v útlom veku od múdrych dospelých očakáva láskyplnú pozornosť, telesnú blízkosť kontakt a rešpekt k autonómnej motorickej a senzorickejmu vývoju spolu s hranicami v správaní. Aj keď sú posledné roky pedagogickej praxe naplnené humanizáciou výchovy, vytvoril sa komerčný priemysel detských hračiek, oblečenia, obuvi, zariadení, inštitúcií zábavy, o deti sa stará celý rad špecialistov v medicíne, psychológii, špeciálnej pedagogike – napriek tomu dochádza k tomu, že výchova je problémom pre dospelých (a dieťa taktiež). Deti sa stávajú apatickými, uzavretými, úzkostnými, nespoločen-skými, sťažujú sa na nudu alebo, naopak, bojujú za získanie priazne, vecí, manipulujú, sú hyperaktívne či agresívne.

Z týchto úvah nemožno vynechať druhú stranu vzťahu a tým je duševný svet dospelých, predovšetkým rodičov. Vzťah výchovy je krehký a citlivý. Celkom bezprostredne sa doň premieťa vlastný duševný stav rodičov. Ak sa rodičia z rôznych dôvodov necítia vo svojej koži alebo, vyjadrené terminológiou M. Montessoriovej, neplnia vlastný vnútorný plán, bude na dieťa kontakt pôsobiť neprijemne a je veľmi pravdepodobné, že

svojmu rodičovi pripraví problém, ktorý je šancou, aby sa v namáhavom riešení dostal do harmónie s vlastným vnútorným plánom.

Príklad:

Ročné dievčatko, vyrastajúce v ovzduší lásky a náklonnosti, stimulované v motorickom vývine. V poslednom období sa začala matka sťažovať na to, že sa za 10 dní vôbec nevyspala, dieťa ju v noci budilo, bolo nepokojné. Aj počas dňa vyžaduje jej blízkosť a venovanie sa (Nemôžem ísť ani na WC bez toho, aby mi držala ruku). Čo sa stalo? A aké riešenie pomohlo?

„... toto dieťa je zjavne prestimulované počas fázy bdenia. Z dôvodu neustálej pomoci iných ľudí žije nad rámec svojej vlastnej kapacity. Pre dieťa to znamená neustálu závislosť a v konečnom dôsledku pocit neistoty, pretože nedokáže samo riešiť vlastné problémy. Predčasne sa naučilo manipulovať svojím okolím a nezostával priestor na rozvinutie dôvery vo svoje vlastné sily. Častá a nadmerná stimulácia počas dňa vniesla nedefinovateľnú bolesť do organizmu dievčatka a táto bolesť rušila jej spánok.“

Rodičia si názor odborníka vzali k srdcu. Sústredili svoje sily na to, aby odolali neustálym požiadavkám svojej dcéry, venovali jej láskyplnú, ale nevyhnutnú náklonnosť. V prvom týždni dieťa strávil každý deň 1-2 hodiny nahnevaným krikom, ktorý pozvoľna prešiel do úľavového plaču. Dieťa sa vrátilo k svojim pohybovým aktivitám, ktoré si vytváralo samo. Namáhavú prácu striedalo s pokojnou hrou s predmetmi. K matke sa dievčatko dotmolilo vtedy, keď sa potrebovalo pomazať, ale už nie preto, aby ju komandovalo (R. Wildová, s. 63). K prípadu treba dodať aj to, že sa po veľmi krátkom čase dostavil spokojný nočný spánok.

Výchova dieťaťa predškolského veku podľa pedagogiky M. Montessoriovej a jej nasledovateľov je už pomerne rozsiahlym konceptom. Okrem spomínaných teoretických základov výchovy obsahuje problematiku stavania hraníc

(R. Wildová 2010), vývinové aspekty výchovy a fenoménu, ktorý poznáme pod pojmom poslušnosť, spoločenské aspekty rozvoja autonómie detí, ale aj dospelých. S pedagogikou M. Montessoriovej je súladný aj koncept rešpektujúceho vzťahu a rešpektujúcej komunikácie, ktoré v podmienkach ČR a SR formuloval autorský kolektív P. Kopřivu (2008).

Na záver by bolo potrebné dodať, že výchova dieťaťa v poňatí M. Montessoriovej by mala prebiehať pokojne, vonkajšie stimuly z prostredia by mali byť dostatočne neutrálne, aby umožňovali spontánnu odpoveď. Len tak sa možno vyhnúť komplikáciám, ktoré vedú k výchovne problémovému správaniu detí a blokovaniu ich vývoja. Ak sú príliš podmaňujúce, blokujú vnútorné procesy. Jedna časť organizmu sa presile poddá, druhá časť sa bráni prieniku toho, čo je v rozpore s jeho integritou.

Doc. PhDr. Mária Matulčíková, CSc,
Filozofická fakulta UK, Bratislava
Foto: Samphotostock

Literatúra:

MONTESSORI, M. 1998. *Tajuplné detstvie*. Praha: Nakladatelství světových pedagogických směrů. 131 s. ISBN 80-86-189-00-7
MONTESSORI, M. 2003. *Absorbující mysl. Vývoj a výchova dítěte od narození do šesti let*. Praha: Nakladatelství světových pedagogických směrů. 197 s. ISBN 80-86-189-02-3
MONTESSORI, M. 2011. *Od dětství k dospívání*. Praha: Triton. 117 S. ISBN 987-80-7387-478-0
WILDOVÁ, R. 2002. *Učit se žít s dětmi. Bytím k výchově*. Praha: DharmaGaia. 185 s. ISBN 978-80-7436-029-9
WILDOVÁ, R. 2010. *Svoboda a hranice, láska a respekt. Co od nás děti potřebují*. Praha: DharmaGaia. 195 s. ISBN 978-80-7436-005-3

ABSTRAKT:

Matulčíková M., 2019: Pedagogika Márie Montessoriovej ako inšpiračný zdroj nových pohľadov na výchovu detí predškolského veku

Článok analyzuje základy koncepcie výchovy detí predškolského veku v prostredí rodiny a školy z teoretických pozícií pedagogiky Márie Montessoriovej. Vychádza z antropologických základov výchovy v poňatí Montessoriovej a približuje metodiku výchovy a psychologické základy výchovných postupov, rozpracované R. Wildovou. Teoretické analýzy dokladá praktickými príkladmi.

Kľúčové slová: Pedagogika M. Montessoriovej, základné potreby dieťaťa, senzomotorická autonómia dieťaťa, dôvera vo vzťah dospelý – dieťa.

Recenzenti: R. Kubovčíková, E. Klikáčová

REKREAČNÉ ZARIADENIA OZ PŠAV NA SLOVENSKU

KEŽMARSKÉ ŽĽABY A ČINGOV

Použite naše tlačivo „Objednávka na rekreačný pobyt do RZ...“ (je aj na webovej stránke zväzu). V objednávke treba uviesť všetky údaje, termín pobytu (aj alternatívu), počet osôb, presnú adresu bydliska, názov a presnú adresu ZO OZ PŠaV, meno predsedu, jeho telefón alebo e-mail.

Objednávateľ je povinný včas oznámiť zariadeniu každú zmenu v obsadzovaní už pridelených miest, aby sa predišlo zbytočným nedorozumeniam, prípadne plateniu storna a aby sa voľné poukazy mohli poskytnúť iným záujemcom.

RZ pošle objednávateľovi tlačivo „Oznámenie o zaplatení“, kde sú uvedené informácie o cene poukazov a spôsobe platby. V prípade nedodržania termínu zaplatenia poukazov môžu byť poukazy pridelené iným záujemcom.

Poukazy do oboch RZ musia byť zaplatené do 17. 6. 2019.

RZ posielajú poukazy priamo na adresu objednávateľa až po doručení tlačiva „Oznámenie o zaplatení“. Každá osoba, teda aj dieťa, musí mať vlastný poukaz. Poukaz sa musí odovzdať pri nástupe na pobyt.

PONUKA REKREAČNÝCH POBYTOV V ČASE LETNÝCH PRÁZDNI 2019

Blíži sa čas letných dovolení, preto by sme vás radi pozvali do rekreačných zariadení Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, situovaných v krásnej prírode Vysokých Tatier a Slovenského raja. Psychicky aj fyzicky náročnú a zodpovednú prácu učiteľa možno dobre vykonávať len vtedy, keď si nájdete čas aj na oddych. Ponúkame vám nielen možnosť pokochať sa krásami Slovenska, ale aj zotaviť sa v príjemnom prostredí našich rekreačných zariadení v Kežmarských Žľaboch a Čingove.

Informácie o rekreačných pobytoch, rekreačných zariadeniach, cenníky a tlačivá objednávok nájdete v priebehu celého roka aj na webovej stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – rekreácie.

Člen OZ PŠaV, jeho manžel, manželka a nezaopatrené deti platia nižšiu cenu

za poukaz ako nečlenovia. Odborový zväz na rekreačné pobyty vo svojich zariadeniach poskytuje členom zväzu a ich nezaopatreným deťom aj dotáciu vo výške 20,40 € na pobyty v trvaní 6 a viac nocí, vo výške 17 € na 5 nocí, vo výške 13,60 € na 4 noci a vo výške 10,20 € na 3 noci, ktorá je už odrátaná z ceny poukazu.

Dotácia a nižšia cena poukazu bude poskytnutá len na základe potvrdenia členstva predsedom ZO OZ PŠaV (čitateľná pečiatka a podpis predsedu) na tlačive „Oznámenie o zaplatení“ a na poukaze. Neoprávnené vyplatená dotácia sa musí vrátiť.

Na pobyty sa prednostne zaraďujú členovia OZ PŠaV na Slovensku.

Objednávky posielajte písomne alebo e-mailom priamo na adresu rekreačného zariadenia (RZ).

UPOZORNENIE:

Rekreačné zariadenia možno využívať celoročne na individuálne aj kolektívne pobyty, výlety, rôzne školenia, porady, semináre, na lyžiarske zájazdy, školy v prírode a iné akcie.

Objednávky posielajte priamo do RZ. Použite naše tlačivo objednávky, ktoré nájdete na webovej stránke OZ PŠaV – www.ozpsav.sk – rekreácie – objednávka na akcie a pobyty mimo školských prázdnin.

Ponuku pobytov vypracovala:
Ing. Dana Peťková, špecialistka
na rekreácie a EXOD
Foto: Samphotostock, Petr Vilgus,
archív redakcie

Rekreačné zariadenie

CROCUS v Kežmarských Žľaboch

Rekreačné zariadenie sa nachádza asi 4 km od Tatranskej Lomnice v peknom, tichom prostredí Belianskych Tatier. **Doprava:** vlakom alebo autobusom do Popradu, Tatranskej Lomnice a Starého Smokovca a odtiaľ autobusom do Kežmarských Žľabov (Tatranská Lomnica – Tatranské Matliare – Biela Voda – Kežmarské Žľaby), smer na Ždiar a Tatranskú Javorinu, alebo z Kežmarku do Starej Lesnej a odtiaľ do Kežmarských Žľabov, smer na Ždiar a Tatranskú Javorinu. Zastávka Kežmarské Žľaby je priamo pred zariadením, kde je aj parkovisko. Dopravu si hradí účastník. **Ubytovanie:** v zariadení sú dvojposteľové izby so sociálnym zariadením a bunky, v jednej bunke je jedna dvojposteľová izba a jedna dvojposteľová izba s prístelkou a sociálne zariadenie. V každej izbe je chladnička, TV a wi-fi. V RZ je bar a spoločenská miestnosť s televízorom. Rekreatanti majú k dispozícii stôl na stolný tenis, rôzne spoločenské hry a športové náradie. V areáli je ohnisko na opekanie, športové a detské ihrisko. Budova je chodbou prepojená s budovou Vzdelávacieho centra a centra pre regeneráciu pracovnej sily, kde je wellness centrum (bazén s protiprúdom, vírivky, suchá a parná sauna, služby maséra). Vstup do fitness je zdarma. **Nástup na pobyt**

Rekreačné zariadenie CROCUS
Kežmarské Žľaby 12
059 60 Tatranská Lomnica
č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488
e-mail: rzcrocus@stonline.sk
www.ozpsav.sk - rekreacie

Rekreačné zariadenie CROCUS v Kežmarských Žľaboch

Kežmarské Žľaby 12, 059 60 Tatranská Lomnica

č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488, e-mail: centrumzlaby@gmail.com

Ponúkame tiež ubytovanie v apartmánoch Vzdelávacieho centra a centra pre regeneráciu pracovnej sily. Stravu si môžete objednať v RZ CROCUS. Budovy sú prepojené spojovacou chodbou. Informácie o zariadení a cenník nájdete na našej webovej stránke www.ozpsav.sk-rekreacie.

Objednávky posielajte na adresu VCaCRPS.

je po 14.00 h, odchod do 10.00 h.

Stravovanie: plná penzia, deti do 12 rokov poberajú jednotne detskú stravu

– nižšia cena poukazu. Pobyt sa začína večerou a končí raňajkami s obedovým balíčkom. **V cene poukazu je:** ubytovanie a plná penzia (podmienka na čerpanie dotácie), manipulačný poplatok vo výške 1,30 € a poukážka na jeden vstup na 1 hodinu do wellness centra, dospelý v hodnote 5 €; dieťa od 3 do 12 r. v hodnote 2,50 €; dieťa do 3 r. zdarma. Prevádzkovateľ si vyhradzuje právo určiť typ sauny alebo vírivky podľa potreby (čistenie, výmena vody, poveternostné podmienky). Poukážku vydá recepcia pri nástupe na pobyt, termín vstupu treba dopredu objednať. V prípade, že na prístelke spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3 € za noc. V cene poukazu nie je: daň z ubytovania vo výške 1 € na osobu a noc, okrem osôb do 18 rokov, držiteľov preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím aj jeho sprievodcu.

7-dňové pobyty v RZ CROCUS

(6x nocľah a 6x plná penzia)

1.	7. 7. – 13. 7.	4.	28. 7. – 3. 8.	7.	18. 8. – 24. 8.
2.	14. 7. – 20. 7.	5.	4. 8. – 10. 8.	8.	25. 8. – 31. 8.
3.	21. 7. – 27. 7.	6.	11. 8. – 17. 8.		

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku

a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	156,90 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	112,40 €
jeho manžela/ku	177,30 €

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku

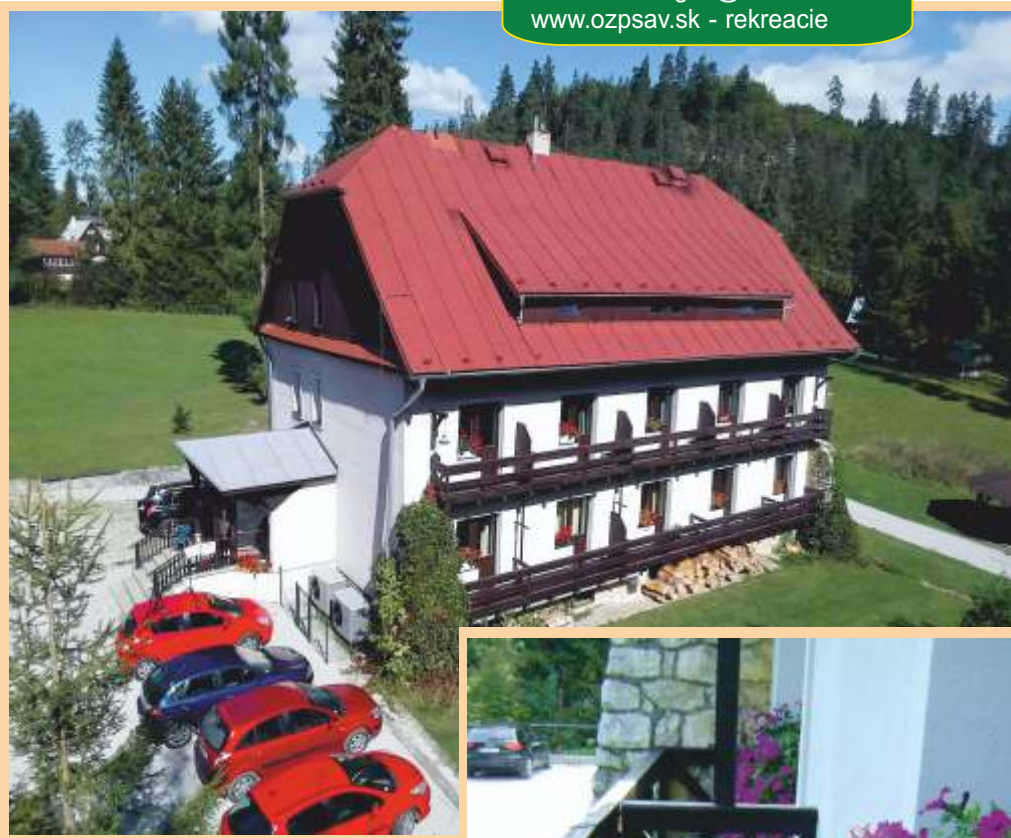
od 12 rokov	204,30 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	156,80 €

Rekreačné zariadenie

ČINGOV

Rekreačné zariadenie Čingov
 Čingov 1146, P. O. BOX 16
 053 11 Smižany
 č. tel.: 0918 901 773
 e-mail: rz.cingov@atlas.sk
 www.ozpsav.sk - rekreacie

Rekreačné zariadenie sa nachádza asi 5 km od Spišskej Novej Vsi, v krásnom prostredí Slovenského raja. **Doprava:** vlakom alebo autobusom do Spišskej Novej Vsi a odtiaľ autobusom do Čingova – parkovisko. Dopravu si hradí účastník. **Ubytovanie:** v 2-, 3-, 4-posteľových izbách s možnosťou prístelky. Každá izba má vlastné sociálne zariadenie a rádio. Rekreační môžu využívať spoločenskú miestnosť a klubovňu s televízorom, vonkajší gril a detské preliezačky. Sauna a vírivka sú za úhradu podľa platného cenníka. Na spiestenie a spríjemnenie svojho pobytu majú hostia k dispozícii knižnicu, spoločenské hry, PC, wi-fi. Športovo zdatní návštevníci si môžu zapožičať horské bicykle, k dispozícii majú tiež stolný futbal, biliard, vonkajší stolný tenis a ďalšie športové náčinie. V okolí je dostatok možností na turistiku, bežky či lyžovanie v neďalekých lyžiarskych strediskách. **Nástup na pobyt je po 14.00 h, odchod do 10.00 h. Stravovanie:** zariadenie neposkytuje. Na individuálnu prípravu stravy môžu rekreační využiť kuchyňu, kompletne vybavenú riadom, sporákom, mikrovlnnou rúrou, umývačkou riadu, chladničkami a mrazničkou. V blízkosti RZ je tiež možnosť stravovania v penzióne Lesnica (asi 200 m), v hoteli Čingov (wellness) alebo na salaši (asi 500 m).

V cene poukazu je: ubytovanie. V prípade, že na prístelke spí osoba staršia ako 12 rokov, zariadenie jej vráti 3 € za noc. **V cene poukazu nie je:** daň z ubytovania vo výške 0,50 € na osobu a noc (platí každá osoba: dieťa, ZŤP aj senior).

7-dňové pobyty v RZ ČINGOV (6x nocľah)

1.	7. 7. – 13. 7.	5.	4. 8. – 10. 8.
2.	14. 7. – 20. 7.	6.	11. 8. – 17. 8.
3.	21. 7. – 27. 7.	7.	18. 8. – 24. 8.
4.	28. 7. – 3. 8.	8.	25. 8. – 31. 8.

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku	
a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	54,60 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	48,60 €
jeho manžela/ku	75,00 €

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku	
od 12 rokov	84,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	75,00 €

4-dňový pobyt (4x nocľah)

30. 6. – 4. 7. 2019

Cena poukazu pre člena OZ PŠaV na Slovensku	
a jeho nezaopatrené deti od 12 rokov	36,40 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	32,40 €
jeho manžela/ku	50,00 €

Cena poukazu pre nečlena OZ PŠaV na Slovensku	
od 12 rokov	56,00 €
jeho deti od 3 do 12 rokov	50,00 €

Partnerské zariadenia s celoročnou prevádzkou

bez dotácie OZ PŠaV na Slovensku

Domov Spevákkeho zboru slovenských učiteľov
Partizánska 11, Trenčianske Teplice
www.dszsus.sk

Domov SZSU sa nachádza v príjemnom prostredí, blízko centra kúpeľov Trenčianske Teplice. Má krásny areál – záhradu a tenisové kurty. Poskytuje svoje priestory školským a verejným organizáciám, umeleckým telesám, spoločnostiam a jednotlivcom na usporiadanie školení, pracovných porád, kurzov, seminárov, nácvikových sústredují umeleckých telies, na víkendové a relaxačné pobyty, svadby, oslavy životných jubileí, promócií a pod.

Kúpele Trenčianske Teplice sú známe svojím prekrásnym okolím, liečivými prameňmi na pohybové ústrojenstvo,

nenáročnými turistickými trasami a rôznymi kultúrnymi podujatiami, hlavne počas letnej turistickej sezóny.

Ambulantné liečebné procedúry v Kúpeľoch Trenčianske Teplice si možno vopred objednať a zakúpiť aj cez internet na webovej stránke www.kupele-teplice.sk.

Ubytovanie: Zariadenie ponúka ubytovanie vo vynovených priestoroch v dvoj- a trojpostelových izbách s príslušenstvom, TV a wi-fi pripojením na internet.

Stravovanie: Stravu si môžete objednať priamo v zariadení.

Klub školství a vědy, Kounicova 10, Brno
www.klubskolstvi.cz

Klub školství a vědy Brno poskytuje za zvýhodnené ceny ubytovanie pre členov odborových zväzov – vlastníkov objektov. Ubytovanie je zabezpečené v dvojlôžkovej izbe v podkroví s možnosťou prístelky. Okrem kompletného vybavenia vrátane kuchynskej linky majú hostia k dispozícii TV

a pripojenie k wi-fi.

Parkovanie bez poplatku je zabezpečené na Smetanovej ulici, neďaleko Klubu školství a vědy. Ubytovatelia dostanú od domovníčky kartičku, ktorá ich oprávňuje využívať toto parkovacie miesto. Pred budovou KVŠ odbočte doľava na 1. parkovacie miesto, ozna-

čené KVŠ Brno, s. r. o.

Cena ubytovania pre členov odborového zväzu za 1 noc je 500 Kč. Pri nástupe na pobyt sa platí v hotovosti poplatok 200 Kč za upratovanie. Prihlášku na ubytovanie, nevyhnutnú pre ďalšiu komunikáciu, odosielajte priamo z webovej stránky www.klubskolstvi.cz.

Objednávky a informácie:

Klub školství a vědy, s. r. o.,
Kounicova 10, 602 00 Brno
č. tel.: 00420 777 224 860,
e-mail: salomonova@oros-znojmo.cz
<http://www.klubskolstvi.cz/informace.html>

Objednávky a informácie:

Domov SZSU, Partizánska 11,
914 51 Trenčianske Teplice
č. tel.: 032/65 52 301
mobil: 0903 615 126
e-mail: prevadzka@dszsus.sk

66. ročník EXOD 2019

EXKURZNO-VZDELÁVACIE ZÁKLADNE (EVZ) na Slovensku organizované Odborovým zväzom pracovníkov školstva a vedy na Slovensku

EXOD – exkurzno-vzdelávacie podujatia sú špecifickou formou ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov školstva, s cieľom rozširovania ich odborných teoretických aj praktických znalostí, rozvíjania rôznych záujmových činností, výmeny poznatkov a skúseností s kolegami, ktoré potom môžu využiť vo svojej výchovno-vzdelávacej práci. Umožňujú získavanie vedomostí z oblasti kultúry, histórie, umenia, geografie, rôznych prírodovedných a technických odborov. Základnou súčasťou exkurzno-vzdelávacích podujatí sú odborné prednášky, exkurzie, ale aj relaxačné aktivity, šport a turistika.

Podujatia EXOD sa uskutočňujú formou exkurzno-vzdelávacích základní (EVZ), najmä v čase školských prázdnin. Zabezpečujú ich dobrovoľní pracovníci, vedúci EXOD. Zúčastňovať sa na nich môžu pedagogickí zamestnanci školstva, ich rodinní príslušníci

a iní záujemcovia. Program a tematické zameranie exkurzno-vzdelávacích podujatí sa každoročne aktualizuje.

Uzávierka prihlášok je 15. mája 2019. Na pobyty sú prednostne zaraďovaní členovia OZ PŠaV na Slovensku.

Prihláška je záväzná. EVZ sa uskutoční len vtedy, ak je dostatočný počet prihlásených osôb.

Prihlášky posielajte na adresu uvedenú v ponuke jednotlivých základní. Pre každú prihlásenú osobu (aj dieťa) použite samostatné tlačivo, ktoré nájdete aj na webovej stránke OZ PŠaV www.ozpsav.sk v časti Rekreácie. **Nezabudnite pripojiť obálku so známkou a svojou adresou, na ktorú dostanete oznámenie o zaradení a podrobné informácie.** V prípade elektronickej komunikácie netreba po-

sielať obálku.

Prihlášku vyplní každý prihlásený účastník. Pedagogickým zamestnancom prihlášku potvrdzuje zamestnávateľ (škola, školské zariadenie), ak sú členmi OZ PŠaV, prihlášku potvrdzuje aj predseda ZO.

Úhrada – pri platení účastníckych poplatkov sa riadte pokynmi vedúceho EVZ.

Vo vlastnom záujme dodržte termín zaslania prihlášky a najmä termín zaplata a zaslania vyplneného tlačiva „Oznámenie o zaplatení“. V prípade nedodržania platobných termínov môže byť vaše miesto obsadené inou osobou.

Ak sa z vážnych príčin nemôžete na EVZ zúčastniť, čo najskôr to oznámte jej vedúcemu. **Účastníkom EVZ želáme veľa pekných zážitkov.**

PONUKA POBYTOV

1. ZA KULTÚROU – BRATISLAVA

Termín: 7. 3. – 10. 3. 2019

Program: Historické a kultúrne zaujímavosti Bratislavy – výstava Zlatý vek Peterhofu – od Petra I. po Katarínu II., poldenné vychádzky spojené s návštevou divadelných predstavení (historická budova SND, nové SND, Nová scéna), múzeum, Sandberg, Kamzík, Železná studnička (nenáročná turistika), Danubiana, Vodné dielo Čunovo.

Cena: 99 €, možnosť kratšieho pobytu (8. 3. – 10. 3.) – **cena 69 €** –, **za ubytovanie** v hoteli v 2-posteľových izbách s vlastným sociálnym zariadením, **polpenziu a služby sprievodcu.**

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

3. Z ORAVY ZA POZNANÍM – PAMIAHKY UNESCO – TVRDOŠÍN

Termín: 24. 5. – 26. 5. 2019

Program: Historické a kultúrne zaujímavosti Oravy – drevený kostol Tvrdošín – UNESCO, Galéria M. Medveckej, galéria ART, fakultatívny výlet – Národný park Ojców – hrad Pieskowa skala, Krakov – UNESCO, Vielička – UNESCO.

Cena: 89 € za ubytovanie v ŠI pri SŠ v Tvrdošine, bunkový systém izieb, 2- a 3-posteľové izby so sociálnym zariadením, **1 noc s polpenziou a 1 noc v hoteli s raňajkami, dopravu**

Tvrdošín

SOŠ v Banskej Štiavnici, bunkový systém, 2- posteľové izby, **1 noc aj s polpenziou, 1 noc v hoteli s raňajkami, dopravu autobusom** počas programu a **služby sprievodcu.**

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

5. PIENINY – KRÍŽOM-KRÁŽOM – ČERVENÝ KLÁŠTOR

Termín: 30. 6. – 7. 7. 2019

Program: Komplexné poznávanie Zmaguria a Pienin, prielom Dunajca, prielom Lesnického potoka, Haligovské skaly, hrebeň Spišskej Magury – rozhľadňa – Chodník v korunách stromov, Jezersko – jazero, Tri koruny, Sokolica – Sokolí chodník, hrebeňom Malých Pienin – Vysoké skalky, expozícia PIENAP-u, hrady – Nedžidza, Čorštýn, Stará Ľubovňa – hrad a skanzen, Litmanová – Zvir, Jaworky – možnosť lanovky, variant B pre menej zdatných turistov.

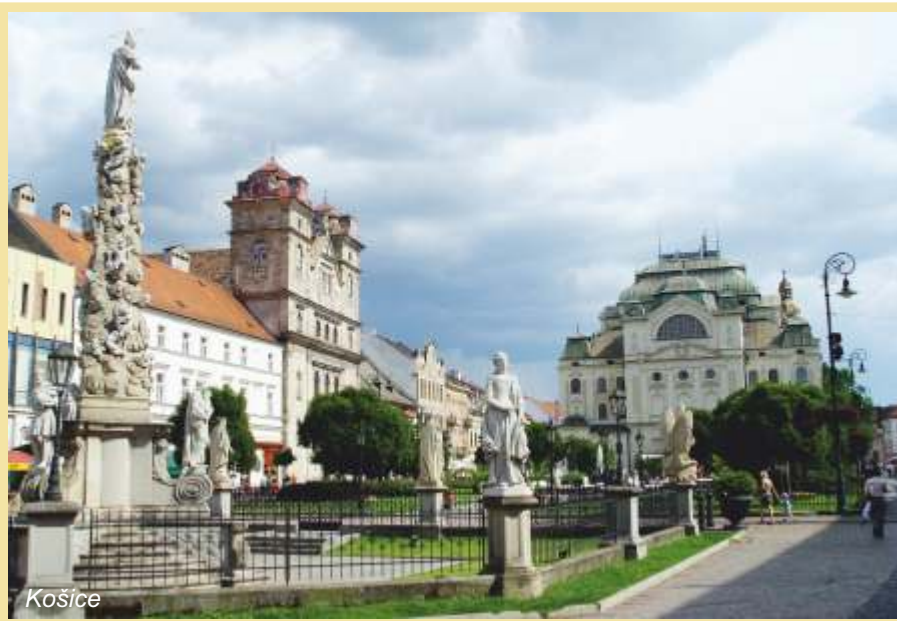
Cena: 167 € za ubytovanie v penzióne v Červenom Kláštore v 2- a 3- posteľových izbách, **polpenziu, dopravu** počas programu a **prednášky.**

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

6. POZNÁVANIE PIEŠŤAN A OKOLIA – PAMIAHKY, TURISTIKA – nová základňa

Termín: 1. 7. – 5. 7. 2019

Program: Spoznávanie pamätihodností Piešťan, história kúpeľov, vychádzka Považským Inovcom. Košariská, rodisko M. R. Štefánika – Bradlo,

Košice

2. HÁJSKE VODOPÁDY, ZÁDIELSKÁ TIESŇAVA, DIVADLÁ – KOŠICE

Termín: 4. 4. – 7. 4. 2019

Program: Košice spojené s návštevou divadelných predstavení – Štátne divadlo v historickej budove (3 predstavenia – činohra, opera, balet), Hájske vodopády, Zádielská tiesňava (nenáročná turistika), zrúcanina Turnianskeho hradu, Miskolctapolca.

Cena: 98 €, možnosť kratšieho pobytu (5. 4. – 7. 4.) – **cena 65 €** –, **za ubytovanie** v hoteli v 2-posteľových izbách s vlastným sociálnym zariadením, **polpenziu, dopravu** autobusom počas programu a **služby sprievodcu.**

pocas programu a **služby sprievodcu.**

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

4. BANSKÁ ŠTIAVNICA – BANSKÉ UMENIE – nová základňa

Termín: 13. 6. – 16. 6. 2019

Program: Banská Štiavnica – Kalvária (unikátny architektonicko-krajinný barokový sakrálny celok), Nový zámok, Starý zámok, Trojičné námestie, Kremnica – historické jadro, vrch Sitno, Počúvadlo, Vyhne – kúpele.

Cena: 92 € za ubytovanie v Internáte

Bradlo

mohyla – Skalica (Jurkovičov dom, Rotunda sv. Juraja, jezuitský kostol). Kostol sv. Michala archanjela v Lančári – Smolenický zámok – Záruby (najvyšší vrch Malých Karpát) – jaskyňa Driny – tiesňava Hlboča. Miniatury hradov v Podolí – Čachtický hrad – kostol v Trenčianskych Bohuslaviciach – Haluzice (technická pamiatka vodných kaskád, rozhľadňa Hájnica, ruiny románskeho kostola) – Zemianske Podhradie – pôsobisko významných osobností (Samuel Štúr, J. L. Holuby...).

Cena: 130 € za ubytovanie v internáte Hotelovej akadémie Ľudovíta Wintera blízko centra v 2- a 3-posteľových izbách so sociálnym zariadením bunkového typu, **polpenziu** a **dopravu** autobusom počas programu.

Prihlášky: Marcela Šicková, Scherera 8, 92101 Piešťany
č.tel.: 0907 600 415, 033/77 42 156,
e-mail: marcela.sickova54@gmail.com

7. KOMÁRNO A OKOLIE

Termín: 4. 7. – 11. 7. 2019

Program: Kultúrne a historické pamiatky regiónu Komárno, pamiatky a osobností, mestské opevnenie, pevnosť, sútok Váhu a Dunaja (plavba loďou), hviezdáreň v Hurbanove, Štúrovo – Ostrihom (bazilika), Slávnosti ľudových remesiel Podhájska, historický Vodný mlyn Kolárovo. Termálne pramene juhozápadného Slovenska – Podhájska, Štúrovo, Veľký Meder, Patince, Komárno.

Cena: 125 €, deti do 8 rokov s polovičnou porciou večere 110 €, za ubytovanie v DM pri SPŠ Komárno v 2- až 4-posteľových izbách so spoločným sociálnym zariadením na chodbách (v dostatočnom množstve), **polpenziu** (raňajky a večere s polievkou) a **dopravu** počas programu.

Prihlášky: Mgr. Ľubica Ježová, Vnútorná okružná 55/16,
945 01 Komárno
mobil: 0904 214 475,
e-mail: lubicaje@centrum.sk

8. PUTOVANIE PO ZÁPADNÝCH TATRÁCH A ORAVE – TVRDOŠÍN

Termín: 7. 7. – 13. 7. 2019

Program: Putovanie po Západných Tatrách – Sivý vrch, Baníkov, Lúčna, Spálená – lanovka, Plačlivé, Ostrý Roháč, Brestovská jaskyňa, Juráňova dolina, Chochoľovská dolina na poľskej strane Tatier, Oravská priehrada, Slanický ostrov, galérie, drevený kostol v Tvrdošíne – UNESCO, Babia hora, Múzeum oravskej dediny, Oravice, aj variant B pre menej zdatných turistov.

Cena: 134 € za ubytovanie v ŠI pri SŠ v Tvrdošíne, bunkový systém, 2- a 3-posteľové izby so soc. zariadením, **plnú penziu** (obedy vo forme balíčkov), **dopravu** počas programu a **prednášky**.

Možnosť komfortnejšieho ubytovania: Cena 168 € za ubytovanie v penzióne v Tvrdošíne v 2-posteľových izbách so sociálnym zariadením, **polpenziu**, **dopravu** počas programu a **prednášky**.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

9. HOREHRONIE – MÝTO POD ĎUMBIEROM

Termín: 14. 7. – 20. 7. 2019

Program: Komplexné poznávanie Nízkych Tatier, Ďumbier, Jaskyňa mŕtvych netopierov, Chopok, Kotlíška, Kráľovo-hoľská časť NT – Homôlka, Slovenské rudohorie – Čiernohronská železnica, lesnícky skanzen vo Vydrove, Muránska planina – Čertova roklina, Zbojská, Ľupčiansky hrad, Hronsek – kostol UNESCO, Špania Dolina, historické a kultúrne zaujímavosti Horehronia, aj variant B pre menej zdatných turistov.

Cena: 147 € za ubytovanie v penzióne v 2-posteľových izbách, **polpenziu**, **dopravu** počas programu a **prednášky**.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

10. PREŠOV A OKOLIE

Termín: 15. 7. – 21. 7. 2019

Program: Prešov – Kostol sv. Mikuláša, Rákócziho palác, synagoga, Carravova väznica, kalvária, Solivar, Fintice – kaštieľ, Hanušovce nad Topľou – kaštieľ, archeopark, Sabinov – Obchod na korze, oltáre, Stará Ľubovňa – hrad, skanzen, Hniezdne – Nestwillepark, Bardejov, Bardejovské Kúpele, drevený kostolík, Dukla – pamätník,

Múzeum oravskej dediny

vyhlídková veža, Markušovce – kaštieľ, Spišský hrad, Žehra – kostol, Hodkovce – kaštieľ.

Cena: 162 € za ubytovanie vo vysokoškolskom internáte v 2-posteľových študentských izbách s vlastným sociálnym zariadením a balkónom (možnosť ubytovania v hostovských izbách – televízor, chladnička, za príplatok 6 €/osoba/noc – záujem uviesť v prihláške), **polpenziu** a **dopravu** počas programu.

Prihlášky: RNDr. Eva Vladovičová, Mgr. Mária Fedorcová, SOŠ technická, Družstevná 1474/19,
066 01 Humenné
č. tel.: 057/77 20 454, 0903 129 149,
e-mail: eva.vladovicova@gmail.com

11. SNINA – HORNÝ ZEMPLÍN – POLONINY

Termín: 20. 7. – 27. 7. 2019

Program: Poznávanie Horného Zemplína a Polonín turisticko-exkurznou formou – Sninský kameň, Vihorlat, rašelinisko Podstávka (rosička okružlo-listá), Morské oko, Medová baba, Rjaba skala, Kremenec – Stuzický prales, Sninské rybníky, drevené kostolíky východného obradu, observatórium a planetárium Kolonické sedlo, Hostovické lúky (kosatec sibírsky), Múzeum A. Warhola v Medzilaborciach,

Rajecké Telice

Starinská priehrada, Krásnobrodský monastier, Humenné – skanzen a múzeum, Osadné – kostnica.

Cena: 159 € za ubytovanie v internáte SOŠ v Snine v 2- a 3-posteľových izbách so spoločným sociálnym zariadením, **polpenziu a dopravu** autobusom počas programu.

Možnosť komfortnejšieho ubytovania: Cena 208 € za ubytovanie v penzióne v 2-posteľových izbách s vlastným sociálnym zariadením, **polpenziu a dopravu** autobusom počas programu.

Prihlášky: Svetluša Oriňáková, Vihorlatská 1412/42, 069 01 Snina
č. tel.: 0908 069 928,
e-mail: orinakovci@pobox.sk,
www.exod-snina.szm.sk

12. KYSUCE, SÚLOVSKÉ SKALY, MALÁ FATRA – ŽILINA

Termín: 27. 7. – 2. 8. 2019

Program: Poznávanie horného Považia, Kysuce – krajom Drotárie, Veľká Rača, Budatínsky hrad, Súľovské skaly – Súľovský hrad, hrad Lietava (turistika – viacero variantov) Strečno – hrad, plavba po Váhu, Rajecké Teplice – múzeum dopravy, kúpele, Malá Fatra – Starhrad, Chata pod Suchým, Chata pod Kľačianskou Magurou.

Cena: 139 € za ubytovanie v internáte v Žiline, bunkový systém izieb so sociálnym zariadením, **polpenziu, dopravu** počas programu a **prednášky**.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

13. VYSOKÉ TATRY – TATRANSKÁ LESNÁ

Termín: 27. 7. – 3. 8. 2019

Program: Klasické Vysoké Tatry – základňa je určená pre všetkých, ktorí chcú spoznať krásu našich veľhôr, bez ohľadu na vek a fyzickú kondíciu. Túry sú prispôbené tak, aby ich časť zvládli i menej zdatní turisti a zdatní

turisti absolvujú celú trasu. Program sa realizuje v skupinkách podľa zdatnosti účastníkov. Navštívime známe vysoko-horské chaty, tatranské doliny i štíty. Po túrach budú pripravené zaujímavé diskusie z oblasti včelárstva a liečenia včelími produktmi, liečivých rastlín a kvetov Tatier.

Cena: 148 €, deti od 5 do 10 rokov 85 €, za ubytovanie v penzióne Karpátia v Tatranskej Lesnej v 2-posteľových izbách s možnosťou prísteliek, s teplou a so studenou vodou, spoločným sociálnym zariadením, **polpenziu, daň z ubytovania a organizačné poplatky**.

Prihlášky: Mgr. Eva Matejová, 966 74 Veľké Pole 24
č. tel.: 0911 292 704,
e-mail: e.matejova@gmail.com

14. VYSOKÉ TATRY – antistresový pobyt

Termín: 28. 7. – 3. 8. 2019

Program: Poznávanie kultúrnych a historických pamiatok podtatranskej oblasti, turistické vychádzky (Malá a Veľká Studená dolina, Slovenský raj – celodenný výlet, Skalnaté pleso, Zelené pleso, Štrbské pleso...), rehabilitačné a relaxačné procedúry, fakultatívne možnosť Poľsko – Zakopané

alebo Nowy Targ.

Cena: 159 €, deti do 12 rokov 124 € za ubytovanie v rekreačnom zariadení OZ PŠaV Crocus Kežmarské Žľaby, 2-posteľové izby s vlastným sociálnym zariadením (TV a chladničkou) alebo rodinné izby (v bunke je jedna 2-posteľová izba s TV, chladničkou a jedna 2-posteľová izba s prístelkou, ktoré majú spoločné soc. zariadenie), **polpenziu** (večere s polievkou, výber z 2 jedál a možnosť doobjednať obedy, resp. obedové balíčky), **3x doprava, 1x 90-minút wellness** (bazén, sauny, vírivka), **grátis fitness a wifi** v celej budove, možnosť doobjednať si ďalšie služby a masáže, **záverečný večer a organizačné poplatky**.

Prihlášky: Mgr. Ľuboš Kvašňák, Tatranská 9, 040 01 Košice
č. tel.: 0910 340 300,
e-mail: lubos.kvasnak@gmail.com

15. VEĽKÁ FATRA Z LIPTOVA – LIPTOVSKÉ REVÚCE

Termín: 3. 8. – 10. 8. 2019

Program: Poznávanie Veľkej Fatry – liptovská časť – Ostredok, Krížna, Zvolen, Nová hoľa, Rakytov, Čierny kameň, Borišov, Sidorovo, Vtáčnik, Maliné, Vlkolíncec – UNESCO, Šíp,

Malá Fatra – Šútovský vodopád, Chleb, Donovaly, Kozie chrby, Korytnica, Chočské vrchy – Likava hrad a kostol, kúpele Lúčky – vodopád, kúpanie, Čutkovská dolina, Maliné Brdo, kúpanie v Liptovskej Osade, aj variant B pre menej zdatných turistov.

Cena: 159 € za ubytovanie v penzióne v Liptovských Revúciach v 2- a 3-posteľových izbách s vlastným sociálnym zariadením, **polpenziu, dopravu** počas programu a **prednášky**.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

Levoča

16. PO VÝHLADOCH Z LIPTOVA – LIPTOVSKÝ JÁN

Termín: 10. 8. – 17. 8. 2019

Program: Komplexné poznávanie kultúrnych a prírodných krás Liptova, kúpele Liptovský Ján, Chopok, Ďumbier, Ohnište, Stanišovská jaskyňa, Prosiecka a Kvačianska dolina, dom Milana Rúfusa v Závažnej Porube, Čierny Váh – prečerpávací elektrárň, prírodný prameň Kaďa, Bobrovecká dolina – Babky, Sivý vrch, Žiarska dolina – Baranec, Plačlivé, aj variant B pre menej zdatných turistov.

Cena: 147 € za ubytovanie v turistickej ubytovni s umývadlom v izbe, spoločné WC a sprchy, **polpenziu, dopravu** počas programu a **prednášky**.

Možnosť komfortnejšieho ubytovania: Cena 184 € za ubytovanie v penzióne v Liptovskom Jáne v 2-postelových izbách so soc. zariadením a TV, **polpenziu, dopravu** počas programu a **prednášky**.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

17. KOŠICE A OKOLIE – A

Termín: 12. 8. – 18. 8. 2019

Program: Košice – Dóm sv. Alžbety, Košický zlatý poklad, Rodošto, Urbanova veža, Jasov – kláštor, jaskyňa, Betliar – kaštieľ, Spišský Štvrtok, Spišská Sobota, Spišská Kapitula – cirkevné pamiatky, Levoča, Dargov, Trebišov – kaštieľ, Tokajská vinohradnícka oblasť – ochutnávka vína v pivnici, kaštieľ Budimír, Michalovce, Zemplínska šírava.

Cena: 162 € za ubytovanie vo vysokoškolskom internáte v pôvodnom stave, v 3-postelových izbách, (manželia ubytovaní samostatne), každá izba má umývadlo a WC, sprchy spoločné, (možnosť ubytovania v 2-postelových hosťovských izbách s príslušenstvom, chladničkou, televízorom atď. za prí-

platok 7 €/osoba/noc – stačí sa rozhodnúť pri príchode), **polpenziu a dopravu** počas programu.

Prihlášky: RNDr. Eva Vladovičová, Mgr. Mária Fedorcová, SOŠ technická, Družstevná 1474/19, 066 01 Humenné
č. tel.: 057/77 20 454, 0903 129 149,
e-mail: eva.vladovicova@gmail.com

Spišská Sobota

18. TATRY – ŽDIAR

Termín: 17. 8. – 24. 8. 2019

Program: Komplexné poznávanie Tatier – Belianskych, Vysokých, aj na poľskej strane, formou vysokohorskej turistiky, Meďodoly, dolina Zeleného plesa – Jahňací štít, Slavkovský štít, Morské oko, Husí krk, Dolina piatich poľských plies, Košielec – Gasienicova dolina, Orlia Perč, Červené vrchy, Spišská Magura – Bachledova dolina – Chodník v korunách stromov, Spišská Belá – Múzeum J. M. Petzvala, Spišská Sobota – kostol a múzeum, termálne kúpalisko Vrbov, goralská kultúra – Goralský dom, aj variant B pre menej zdatných turistov.

Cena: 163 € za ubytovanie v penzióne

v Ždiari v 2- a 3-postelových izbách s vlastným sociálnym zariadením, **polpenziu a dopravu** počas programu.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno
č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

19. MALÁ FATRA – TERCHOVÁ

Termín: 25. 8. – 30. 8. 2019

Program: Poznávanie Malej Fatry – Malý a Veľký Rozsutec, Dolné, Horné a Nové diery, Veľký Fatranský Kriváň, Steny, Obšívanka, Suchý, Kraviarske, Veľký Choč, Dolný Kubín – galéria, Florinov dom, Vyšný Kubín, Tupá a Ostrá skala, Leštiny – kostol UNESCO.

Cena: 149 € za ubytovanie v penzióne v Terchovej v izbách so sociálnym zariadením, **polpenziu, dopravu** počas programu a **prednášky**.

Prihlášky: Mgr. Ľubomíra Šajgalová, ČSA 43, 977 01 Brezno

č. tel.: 0904 342 201,
e-mail: sajgalova.luba@post.sk,
sajgal.luba@gmail.com

Spišská Belá

Blahoželáme

BLAHOŽELÁME

dvom našim milým kolegyniam – **Ing. Ivete Majerovej** a **Ing. Tatjane Koperovej**, ktoré v týchto dňoch oslávili svoje životné jubileum. Obe dámy sú dlhé roky cennou a nenahraditeľnou súčasťou nášho odborového zväzu. Prajeme im v ďalšom živote veľa lásky, pevné zdravie, životný elán a úspešný pracovný i súkromný život.

ĎAKUJEME

pani **Alžbete Dubekovej** pri príležitosti odchodu do dôchodku za jej dlhoročnú obetavú prácu a priateľstvo. Prajeme jej veľa príjemných rokov strávených v kruhu rodiny, naplnených zdravím a spokojnosťou.

Aktuality zväzu

Ročník XXVIII. ~ Číslo I
Marec 2019

Vydáva
**Odborový zväz pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku**

Redakčná rada:
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.
– predseda redakčnej rady
RNDr. Ingrid Gamčíková
PaedDr. Eva Klikáčová
Mgr. Renáta Kubovčíková
Mgr. Juraj Stodolovský
Ing. Ivan Šoš, PhD.

Redakcia:
Vajnorská 1, 815 70 Bratislava
telefón: +421 2 502 40 421
www.ozpsav.sk

Grafické spracovanie,
korektúra textov, tlač:
MUSICA LITURGICA, s. r. o.,
Bratislava

Distribúované pre členov
Odborového zväzu pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku

Náklad: 3 400 ks

Príspevky posielajte e-mailom
na: haban@ozpsav.sk

ISSN 1338 – 7960

Vážení čitatelia, vážení členovia OZ PŠaV,

radi by sme vám prinášali zaujímavejší a hodnotnejší obsah každého čísla časopisu Aktuality zväzu. Budeme radi, ak svojimi príspevkami, podnetmi, názormi obohatíte obsah v ďalších číslach vydania Aktualít zväzu. Vítané sú i odborné, recenzované články, ktoré prispievajú k napredovaniu regionálneho a vysokého školstva, k lepšiemu postaveniu zamestnancov rezortu školstva a profesijnému rastu čitateľov časopisu. Vaše príspevky posielajte, prosím, na adresu redakcie.

redakčná rada časopisu Aktuality zväzu

Milí rodičia, pozývame Vaše deti do 2. letného detského tábora, ktorý bude 30. júna až 6. júla 2019 v Kežmarských Žľaboch

Vážení členovia OZ PŠaV na Slovensku – rodičia detí vo veku 8 až 14 rokov

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku pripravil pre deti členov zväzu vo veku 8 až 14 rokov 2. letný detský tábor v rekreačnom zariadení CROCUS Kežmarské Žľaby v čase letných prázdnin od nedele 30. júna do soboty 6. júla 2018.

Deti strávajú v prostredí Vysokých Tatier úvodnú časť leta so zaujímavým programom zameraným na spoznávanie prírody, športové, spoločenské a kultúrne aktivity. Počas tábora deti absolvujú nenáročné túry v okolí rekreačného zariadenia, prehliadku mesta Vysoké Tatry, múzea TANAP-u a Štrbského Plesa.

Cena tábora za jedno dieťa je 165 €, z toho 115 € hradí rodič, 50 € hradí OZ PŠaV na Slovensku.

Prihláška: vyplnený a zákonným zástupcom podpísaný formulár je potrebné naskenovaný zaslať najneskôr **do 30. apríla 2019** na adresu petkova@ozpsav.sk.

Termín uhradenia poplatku je **do 15. mája 2019**.

Rezervácia je záväzná po uskutočnení platby.

Prihlášku a podrobné informácie o letnom detskom tábore nájdete na:
<https://www.ozpsav.sk/sk/Aktuality/udalosti-oznamy/2-rocnik-letneho-detskeho-tabora.alej>